

RAFE

Edebiyat,
fikir,
kültür,
sanat
derginiz.

Yıl: 4
Sayı: 31
Kasım - Aralık 2024

İmtiyaz Sahibi
Süveyda Güleç

Genel Yayın Yönetmeni
Süveyda Güleç

Editör
Nehir Yılmaz

İçerik Ekibi
Ayşe Nur Kapıcı

Kapak Tasarımı
Yulia Darova

Tasarım
Emirhan Albayrak

Sosyal Medya Ekibi
Aycan Küçükkaya

Websitesi Ekibi
Hakan Karaduman
Melih Katmer

İletişim
iletisim@rafdergi.com

raf.dergi

raf_dergi

02 Editörden

03 Yolcu Mıknatısı
Şiir
Cemre Ceylan

04 Kahramanın
Sonluluğu,
Sonsuz Yolculuğu
Deneme
S. Çilem Kaya

06 Bütün
Dengeler
Sarsılır
Deneme
Zeynep İrem
Akyazı

07 Uçsuz
Bucaksız
Deneme
Gizem Ergin

09 fotoğ-RAF
Süveyda Güleç

10 Gürbüz Doğan
Ekşioğlu ile
Röportaj
Röportaj
Aycan Küçükkaya

12 "Bir Maskenin
İtirafları"
Üzerine
Kitaplık
Betül Sude Beki

13 Belirsiz Rotalar
Deneme
Beste Ulucan

15 Etimog-RAF

16 Dublin'de
Riverdance
Kültürel Bir
Efsanenin İzinde
Konser Anı
Aycan Küçükkaya

18 Kar
Şiir
Fahri Küçük

19 Telgrafın
Tellerine Kuşlar
Mı Konardı?
Şiir
Şuheda Feyat

20 Rafügüzaf
Nehir Yılmaz

21 Kalan
Karikatüristik
Süveyda Güleç

22 Girdap: Ben
de Varım
Deneme
İrem Karabudak

25 Masa
Sandalye
Karton
Hikâye
Enes Tutuk

26 Sanatın ve
Tarihin İşıldadığı
Şehir: Viyana
Gezgin
Aycan Küçükkaya

29 Taş Kağıt
Makas
Hikâye
S. Çilem Kaya

31 Farkındalık
Sezonu (Tülin'in
Aynası)
Hikâye
Candan Yılmaz

32 Otogar
Hikâye
Cemile Çavuşoğlu

34 İzdüş'üm
Deneme
Seher Kızılırmak

35 Bir Arayış
Olarak Yol
Deneme
Eda Ercan

36 Yol
Şiir
Umut Çoban

38 Frederica
Şiir
Süveyda Güleç

39 Bilinmez
Hikâye
Asuman Çıtlak

40 Sen
Deneme
Yağmur Deniz
Steidl

42 Kendi Yolunun
Yolcusu Olanlar:
Martin Eden
Kitaplık
İrem Karabudak

45 Cezayir'de Bir
Akşamüstü
Şiir
Beyza Gazel

46 Zelda: Yolunu
Arayan Bir Kadın
Hikâye
Ekin Şara

49 Sintine
Şiir
İlhan Gerimterdi

50 Benlik Keşfi
Hikâye
Büşra Torun

51 Yolun Askılığı
Hikâye
Öykü Karaderili

54 Fotoğ-RAF
Süveyda Güleç

55 Bir Başına
Ali Aytar

57 Yolcu
Mektup
Sinan Urhan

İ
Ç
İ
N
D
E
K
İ
L
E
R

Yılın son zamanları...
Ya yeni başlangıçlara gebe...
Ya da kaçınılmaz bitişlere,
Hüzünlü vazgeçişlere...
Zorlamayışlara...
Ve belki güzel, serin rüzgarlara...
Bembeyaz karlara kim bilir!
Sanki küçük bir valize...
Gitmeden son bir içilen,
Acele gibi ama heveslice de,
Bir fincan Türk kahvesine..
Sonra kalbinden gittiğiniz herkese...
Severek ayrılanlara,
Yanına yeni vardıklarınıza...

Nereye çıkarsa çıksın bu yollar,
Kime yakılırsa yakılsın türküler, destanlar...
Bir dergi boyunca bunu okuyacaksınız bu sayıda da...

İnancımızın hiç bitmeyişi,
Hepimizin hadi bakalımlarla kaldırıp başını göğe,
O çetin hayatına gülümseyişi...
Ve her zorun,
Her yolun yine kendimizde bitişi...

Yazdığımız her sözcük,
Yol, aşk, emek olarak geri döndü bize...
Hep olduğu gibi...
Çünkü biliriz ki sözler, sözcükler...
Kelimelerimiz hep gönüllüdür yüreğimize...

RAF Dergi, "Yol" temasıyla yollara düştü bu kez.
Hikayeniz, şiiriniz, mektubunuz hepsi RAF'ta, hepsi
valizimizde...

Keyifli Okumalar!

Yolcu Mıknatısı Cemre Ceylan

Örölmüş her ağın sonunda
Kayıp harflerle adını yazdıran silik duvar durur karşımda

Kırmızı gözyaşları akar anıların puslu tahtalarının arasından
Temizlemek için yolculuğa çıkarır zihnimi düşünceler

Yolculukların elleri kanlı
Vedaların gözü her zaman yaşlı

Gidilen yolların her birinin mıntıkası ayrı
Ve yolun bitişi her zaman umutsuzluktan cezalı

Büyük sevinçlerle doğrultulan okların yerini
Acı almaya her zaman meraklı

Nihayetinde yaşam yolculuğun kendisi
Herkesin içinde yaşayan canavarın sessiz nefes alıp verişi

Şimdi okuduğum her satırda bir parça çaresizlik haresi
Ve her kelimenin içinde yolculuğun sonunu merak eden soru işaretleri

Kahramanın Sonluluğu Sonsuz Yolculuğu

S. Çilem Kaya

Eğer 'yol' teması söz konusu ise mutlaka göz atılması gereken kitaplardan biri de Joseph Campell'in "Kahramanın Sonsuz Yolculuğu (The Hero with a Thousand Faces)" isimli kitabıdır. Kitabın adı İngilizce'den direkt çevrilseydi eğer "Bin Yüzlü Kahraman" olmalıydı. Nasıl da itici geliyor kulağa değil mi bin yüzlü olmak, özne kahraman olsa bile. Peki, Campell'in da iddia ettiği üzere tarih boyunca tüm mit ve destanlarda kendine yer bulmuğ kahramanın sonsuz yolcuğunun gündelik yağamlarımıza uyarlanabilirliği üzerinden bu fikri ele alırsak ne olur? Okuduğunuz bu satırlar bu sorunun yarattığı bir zihin fırtınasının ardından ortaya çıkan gkkuğağı olarak ellerimden sizlere dökülüyor.

Campell'in kitabının adı ve kapağındaki Ouroboros Türkçe versiyon için her ne kadar şık dursa da kahramanın yolculuğunun sonsuz olduğuna inanmıyorum. Kitabın ana iddiası; yola çıkan kahramanın, yolda karęılaştıęı zorluklarla ve hatta ölümden döndüğü bir olay sonrasında güçlü bir bilge olarak başladığı noktaya (eve) döndüğü yolunda... İlk bakışta mantıklı gelse de gerçek değil. Bir kere yola çıkan kahraman değil. Sonsuz olduğu iddia edilen yolun "sonunda" eve dönen ise yola çıkan kişi değil, ev ise artık kahramana dönüşen yola ıkmışın bıraktığı ev değil. Yola çıkan ile varan kişi aynı olmadığına göre hangi yol sonsuz olabilir yleyse?

Benim cevabım: E) Hiçbiri

Termodinamiğin ikinci yasası entropidir. Entropi, var olan her şeyin bozunmaya mahkm olduğuna dayalı bir yasadır. Dolayısıyla Campell'in teorisinde olduğu gibi yola çıkan kahraman bir savaşla, g bir durumla ya da ölümle burun buruna gelmese bile vardığı ya da döndüğü noktada zaten başkalaşmış olacaktır. Dolayısıyla bu noktada artık yolculuğun sonsuzluğundan bahsetmek mümkün değildir. Buna ek olarak bin yüzlü olması tezi ise doğrulanabilir. Değişim ve başkalaşım geçirmek; hareket hlinde yolda olmaya değil, yolda duruyor olsak bile var olmaya devam ettiğimiz her na özgü bir durumdur. Dolayısıyla yağamın kendisini "yol" olarak metaforize etmek her zaman için eli kalem tutanlara çekici gelen bir retorik olagelmıştir.

Kahramanın Sonluluğu, Sonsuz Yolculuğu

Geldik mi şimdi fasulyenin faydalarına? Yolda olmak, yaşam yolunu yürümek... Hep bir hareketlilik hâlini, ilerlemeyi, varılacak bir noktaya doğru ivmeyi ifade ediyor. Değil mi? Yürümek, her zaman bir yere varmakla mı ilişkilidir? Hep yolda olmakla ya da? Hiç telefonda konuşurken yaşam çiçeği çizdiğiniz olmadı mı olduğunuz yerde? Peki ya yol, ilerlemekle değil de yalnızca hareket halinde olmakla ilgili bir şeyse? İlerleme ya da ivme yolun kendisi ile değil, hareketle müteakılse? Yani, sen hareket ettikçe ilerleme onun karşılığında ortaya çıkan bir durumsa? Malumun ilanı gibi sorular değil mi? Ama işte bu noktada 'yol'a atfedilen kutsiyeti aradan çekince hareket ve ilerleme bir fizik yasası gibi safça ve sapça karşımızda dikiliyor. İşte 'yol' bu noktada devreye giriyor. Tıpkı Campell'in "Bin Yüzlü Kahraman" kitabının ismini afili bir şekilde "Kahramanın Sonsuz Yolculuğu" yapan hayat (Türkçe söyleyene saygılarımla) metaforlar, abartmalar ve kalıplara sıkıştırılmalarla bize neler yapmaz. Oblomov'un ataleti ile Gılgamesh'in arayışı, göz ardı edilmişlikte birbiriyle yarışır. Konusu geçtikçe adı geçen, niş hayranlıklar dışında anılmayan bu iki kahramanın öyküsü yolda olmakla yakından ilgili iki ayrı uç örneği temsil eder. Oblomov'un karşısına da tanrılar bir Enkidu gönderseydi, Oblomov, bildiğimiz Oblomov olarak kalmaya devam edebilir miydi? Peki, Gılgamesh hırs bürümüş gözleriyle halkına zulmedip tanrılara şikâyet edilmeseydi 'kahraman' olabilir miydi? Oblomov'u kahramanlıktan alıkoyan bir yola baş koymamaksa eğer, tüm baskılara rağmen tembelliğinden vazgeçmemek Oblomov'un 'yol'u olarak tasvir edilemez mi? Bir 'şey' olmak, bir 'şeye' sahip olmak yola atfedilen anlamı değiştirebildiğine göre her yol kendi bacağından asılır diyebilir miyiz?

Bunca soruyla asıl demek istediğim şu:

Kahramanın Binbir Yüzü, biziz. Binbir yüzü bir mitte veya bir romanda bulmak mümkünken hepimiz, hareketliliğimizle, hızımızla, katettiğimiz mesafe ile ya da dönüp durduğumuz labirentlerle yolun kendisiyiz. Her an yeni bir yola çatallanabilir, her saptığımız yol yeni bir biz yaratabilir, yeniden, yeniden yürümeyi bile öğretebilir. Koşullar, deneyimler, bakış açıları; dışarıdan aynı görünen her yolun şahsına münhasır kilit taşlarıdır. Binlerce adımda binlerce yüze bürünerek yürüdüğümüz bu yolda büyüü yolun kendisine atfetmek, içinizdeki akışkan kahramana haksızlık olabilir. Ezeli ve ebedi olmayan devinimimizi yol ile metaforize etmek iç rahatlatıcı ve kolaylaştırıcı olsa da yola değil, yola girene odaklanmak belki de sosyal yaşantımızda ayağımıza takılan tüm taşları ortadan kaldırabilir. Başkasının yoluna, başkasının adımlarına bakarak yürüyenin kendi yolunu kaybetmesi an meselesidir. Binbir yüz, aynaya baktığımızda gördüğümüz sürece bizimdir. Aynaya baktığınızda kendi yolunuzdaki yüzlerinizi görmeniz dileğiyle...

Bütün Dengeler Sarsılır

Zeynep İrem Akyazı

Her şey inanç içindir
Ve her şey kurmacanın
Doladığı bu ipte,
Asılı kalmaya mahkum bırakılmıştır.

Öyleyse neyi bekliyoruz?
Yelkenler fora!
Bütün anıların sokağına hücum vaktidir.

Bırakmayın.
Bırakmayın geride,
Bu kaptanı.
Destansı bir mucize beklemekte,
Boğulmayı isteyen gemiden.

Her şey,
denizin içinden çıkacak bir cümleye bağlıdır.

Her şey,
Bir inanca bağlanır
Nihayetinde.

Uçsuz Bucaksız

Kendimizi yalnız hissettiğimiz zamanlarda hepimizin aynı yolculuğu yaptığını hatırlayıp durumun aslında sandığımız kadar kötü olmadığını fark etmek gerçekte yaşadığımızı gösteren anlardan bir tanesidir. Tabii oraya gelene kadar hiç bitmeyen engebeli bir yolun başında durduğumuz gibi bunların hepsinin de yalnızca bizim başımıza geldiğini hissederiz ama herkesin hayat için aynı olduğunu, yürüdüğümüz yolların durduğumuz yerden farklı gözüktüğünü kabul ettiğimizde dünya, kocaman bir yola içindekiler de yol arkadaşlarımıza dönüşür.

Peki durum böyle iç ferahlatıcıysa bu kadar karmaşa niye? Öyle sanıyorum ki insan olmanın getirdiği yoğunluk bu karmaşayı yaratıyor; kimisi kendisine düşen yolu olduğu gibi kabul edip yeri geldiğinde mutluluğu elinin tersiyle itiyor, kimisi de mutlu olacağını zannederken gittiği yolu daha da dolambaçlı hâle getirip etrafındakileri de kendiyile beraber sürüklüyor. Bir sonraki adımımızda ne olacağını bilmediğimizi unuttuğumuz vakit hataya düşüp deyim yerindeyse hayatı kendimize zindan ediyoruz. Kendi ellerimizle taşlarını döşediğimiz bir zindana dönüşüyor yolculuk. Hâlbuki ördüğümüz yoldan kafamızı kaldırıp etrafımıza baksak yolun daha geniş olduğunu ve bizim üzerinde yalnızca ince bir çizgi çizdiğimizi görebiliriz. Hâliyle madalyonun bir de diğer yüzü olduğundan bu kadar insanın arasında küçük hissetmek kontrol edilmezse faydadan çok kaçınılmaz bir zarar bırakıyor kucağımızın ortasına. İşin aslı kendim gibi milyonlarca insanın olduğu düşüncesine kapılıp gittiğimde benim için güzel olan şeyler bile önemsiz görünmeye başlıyor ki zorlukların üstüne gidip yoluma devam etmek yerine neden tüm bunları kenara itip bakışlarımı başka yerlere çevirmeyeyim diye düşünüyorum. Çizdiğimiz o çizginin değeri yolun süreğenliği karşısında sağanak yağmurdaki bir damla kadar küçüldüğünde gözümüzde mutluluğumuzdan, cesaretimizden, umudumuzdan ve bunlar gibi insanı insan yapan birçok güzel şeyden mahrum bırakıyoruz kendimizi. Bu sele kapılıp gitmek fark edilmeyen bir nefese dönüşüyor. Aynı attığımız adımların hayattaki yolculuğumuzun ta kendisi olduğunu eski bir fotoğrafa bakarken hatırlamamız gibi...

Ne kadar da sık unutuyoruz aslında yaşadığımızı. Canımız yanıp kenara çekildiğimizde durduğumuz yanılgısına kapılıyoruz. Aklımızdan uçup gidiyor hayatın devam ettiği, kendimizin de bu devrana dahil olduğu... Görmek istiyoruz yolun sonunda hayal ettiklerimizin olup olmadığını. Bu yüzden unutuyoruz başımızı yana çevirip pencereden gün batımına bakmayı, ağaçların insanlar ve binalarla kaynaşarak oluşturduğu silüetin silinip gidişini izlemeyi; dolayısıyla yolu seyredip gülümsemeyi.

Gizem Ergin

Deneme

RAF

07

Kasım-Aralık

fotoğ-RAF

Süveyda Güleç

fotoğ-RAF

08

RAF

Kasım-Aralık

röportaj

Gürbüz Doğan Ekşioğlu

Gürbüz Doğan Ekşioğlu, uluslararası alanda tanınan bir Türk karikatür ve grafik sanatçısıdır. 1954 yılında Mesudiye'de doğan Ekşioğlu, İstanbul Devlet Tatbiki Güzel Sanatlar Yüksek Okulu'ndan mezun olduktan sonra sanat kariyerine başlamıştır. 1977'den beri karikatür ve grafik çalışmaları yapan sanatçı, bugüne kadar 23'ü uluslararası olmak üzere 64 ödül kazanmıştır. Eserleri, "The New Yorker" başta olmak üzere "The Atlantic" ve "New York Times" gibi önemli yayınlarda yer bulmuştur. Özellikle 11 Eylül saldırılarının yıl dönümünde "The New Yorker" dergisinde yayımlanan kapağıyla hafızalarda yer eden Ekşioğlu, şu anda Yeditepe Üniversitesi'nde grafik tasarım hocalığı yapmaktadır.

Çizimlerinizde sade ama güçlü mesajlar dikkat çekiyor. Sadeliği sanatınıza nasıl yansıtıyorsunuz ve bu sadeliğin sizin için anlamı nedir?

49 yıllık sanat hayatımda çok şey yaşamama rağmen özgeçmişim çok kısadır, yaradılış olarak sadeliği severim, eğer birinden bir şey rica edeceğem önce seni özledim, bir sesini duyayım, eşin, çocukların nasıl, sağlığın nasıl vb sorularının altındaki duyguyu hissederim ve gereksiz bulurum, ben ilk önce telefonu ne için açtığımı söylerim, bana yaptıkları gibi senden bir şey rica edecektim diye en sona eklemem, bilirim ki arayan kişi beni özlediği için değil isteğini yapmam için aramıştır, bu durum bende üzüntü yaratır. Grafik tasarımda her şey sade ve anlaşılır olarak ifade edilir, bu kural benim ruhumla ve mantığımla uyumlu oldu, yaradılışım böyle diyebilirim, yaratıcılığı da ekleyebiliriz. Sadelik kestirme yol gibidir, izleyiciyi yormaz.

Eserlerinizde sıkça semboller ve metaforlar kullanıyorsunuz. Bu sembolleri ve katmanlı anlatıları oluşturma süreciniz nasıl işliyor?

Grafik Tasarımının etkili olabilmesi için semboller çok kullanılır. Örneğin; barışın simgesi beyaz güvercindir, zamanın simgesi kum saatidir gibi... Eğer barış için bir şey çizeceksem beyaz güvercine bir fikir eklerim ve orijinalini yaparım, bir konuya konsantre olursam o konu ile ilgili farklı çizimler yapabilirim. Beyaz güvercin ile ilgili 116 tane iş yapmışım, bunun bir sergisini açma hayalindeyim. Kedi resimlerim de 120'den fazladır, bu örnekleri çoğaltabiliriz.

Anadolu'nun zengin kültürel mirası ve tarihinden nasıl etkileniyorsunuz? Bu unsurlar eserlerinizde nasıl yankı buluyor?

Grafik Tasarım, sanayi ve endüstrinin gelişmesiyle, basılı işlerin çoğalmasıyla gelişmiştir. Avrupa ve Amerika'daki grafik üretim çok fazladır. Her üretim bir grafik üretimin nedenidir. Tatbiki güzel sanatlar yüksek okulunda okurken kütüphanemizdeki yabancı dergiler beni beslemiş ve yönlendirmiştir. Babam şiir,destan yazardı, annem çok duyarlıydı, bu coğrafyanın bir bireyi olarak işlerimde Anadolu'daki kültürlerin genlerimiz üzerindeki etkisi mutlaka çoktur.

Ulusal ve uluslararası alanda birçok eserle dünyaya ulaşma şansı yakaladınız. Bu başarınızın arkasındaki motivasyon nedir?

Ordu ilinin Mesudiye ilçesinin Aşağı Gökçe köyünde doğmuşum. Anneannem okuma yazma bilmezdi, babam ilkokul mezunu ve devlet memuruydu. Resim yeteneğimin çok küçük yaşlarda fark edilmiş olması ve bende tutkuya dönüşmesi, sonunda güzel sanatlara geç kavuşmamın, 21 yaşında, etkisi de mutlaka vardır.Çalışmaktan ve üretmekten çok mutlu oldum. Uluslararası karikatür yarışmalarında önemli başarılar elde etmem kendi alanımda en önemli ustalara ulaşmamı sağladı. 1991 yazında New York'da 'I love NY' logosunu yapan Milton Glaser'ın işlerimi çok beğenmesi, dosya gösterdiğim önemli yayın organlarının çalışma teklifi ile uluslararası alanda çok iş yaptım.

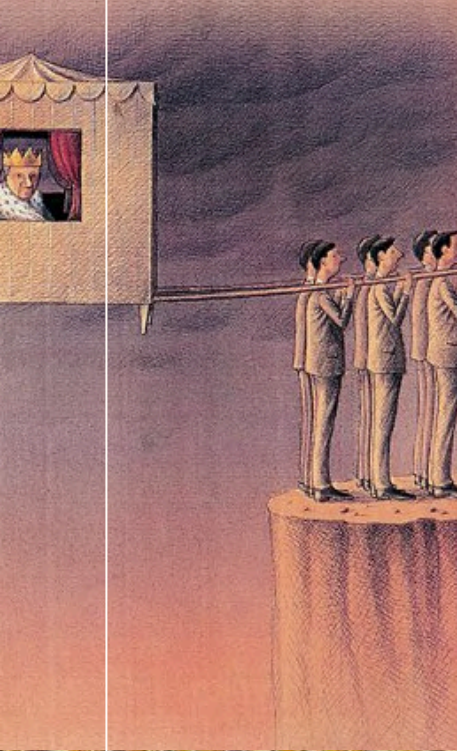
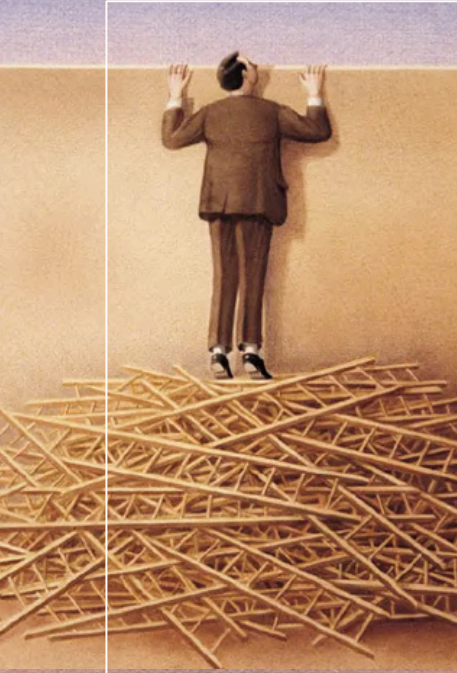
Dijital sanat ve yeni medya, grafik tasarım dünyasını hızla dönüştürüyor. Geleneksel yöntemlerle yeni teknolojileri birleştirdiğiniz projeler var mı? Bu gelişmelere nasıl bakıyorsunuz?

Teknoloji özür lüyüm diyebilirim. İpad ile çok resim yaptım. Layer kullanmak zor geliyor ve beceremiyorum. Kağıda çizer gibi İpad'de de tek sayfa üzerinde çizerim. Yeni teknolojiyi gençler, öğrencilerim çok iyi kullanıyor, onlar gibi kullanabilmem için çok zaman gerekir, eğer o tarafa çok eğilirsem beni ben yapan tekniğim geriye gider.

Sanatın gelecekteki sosyal rolü ve etkisi hakkında ne düşünüyorsunuz? Sizce sanat, toplumsal değişim ve bilinç oluşturma açısından nasıl bir rol üstlenecek?

Sanat avangarttır, yani toplumun ve zamanın önündedir. Picasso'nun "Guernica" resmi o günün İspanya'sındaki faşizmi anlatır. Küba devriminde Küba afişlerinin etkisi çoktur. Maalesef günümüze tek el sermayeler medyayı yönlendirdiği gibi sanatı da yönlendirmektedir. Bakıldığında güzel teknikle yapılmış, güzel kadın portresi, cinsellik temalı sanat eserlerini bolca görebiliriz.

Yeditepe Üniversitesi'nde genç tasarımcılara hocalık yapıyorsunuz. Onlara en sık verdiğiniz tavsiyeler nelerdir? Bugünün genç sanatçılarıyla kendi ilk yıllarınızı kıyasladığınızda en büyük farkı ne olarak görüyorsunuz?

25 yıl Marmara Üniversitesi'nde, 18 yıldır da Yeditepe Üniversitesi'nde ders veriyorum. Her alan için başarının anahtarı: 1. Sevgi, 2. Çok çalışmak, karşılık beklemeden çalışmak, 3. yetenekte olursa mesafe ile hızlı katedilir. Teknoloji geliştikçe insanlar tembelleşti. Çalışarak eğlenmek yerine para vererek eğleniyorlar. Tanıdığım genç biri doğum gününü 7 defa, farklı kişilerle kutlamıştı. 49 yıllık hocayım şimdiye kadar bir öğrencim veya başka bir genç hocam sizin asistanlığınızı yapayım demedi. Sıklıkla tanıdıklar logo rica ederler. Eskizlerini yaparım, kime bunları temize geç dersem geciktirir, geciktirir ve bende vazgeçerim(müstesnalar çok az da olsa vardır).

Türkiye'de sanatçı olmanın zorlukları nelerdir? Karşılaştığınız en büyük engeller neler oldu?

Coğrafya kaderdir sözüne inanırım. Atatürk Cumhuriyeti'nin bizlere verdiği eşit yurttaş ve doğru eğitim sayesinde sanatçı oldum. Aynı koşullarda bugün olsaydım sanatçı olamazdım. Ortaokulda hep resim yapıyor ve sınıfta kalıyorum diye azar işitiyorum. O günün koşullarında önümüzde güzel sanatlar ile ilgili bir örnek yoktu. Ailem iyiliğim için diğer derslere çalışmamı isterdi.

Gelecekte üzerinde çalışmayı planladığınız projeler veya sergiler var mı? Yakın zamanda gerçekleşecek projelerinizden bahsedermisiniz?

Ekim de Beylikdüzü Belediyesi Kültür Merkezi Sanat Galerisinde 14. Benim Kedilerim sergimin açılışı olacak. 10 Kasım'a kadar sergilenecek. Yine Ekim ayında 1975-1979 yılları Tatbiki Güzel Sanatlar Grafik Bölümü'nde yaptığım öğrenci işlerimin sergisinin açılışı olacak. Önümdeki sergi hedefim "Beyaz Güvercin" ile bir kuşlar sergisi olacak, bir de "Retrospektif" bir sergi düşünüyorum.

Raf Dergisi'ne ve emeği geçenlere çok teşekkür ederim.

Sevgili Gürbüz Doğan Ekşioğlu, sanata getirdiğiniz benzersiz perspektifi bizimle paylaştığınız için çok teşekkür ederiz. Gelecek projelerinizi sabırsızlıkla bekliyor ve sizin gibi bir sanatçının eserleriyle ilham bulmaya devam edeceğimiz için heyecan duyuyoruz! Teşekkür ederiz.

“Bir Maskenin İtirafı” Üzerine

Betül Sude Beki

“Yazgımın beni yapmaya zorladığı her şeyi uzun süre irademin ve zekâmın bir zaferi olarak görmüştüm, şimdi bu alışkanlık, deliliğe varan bir azamete dönmüştü.”

“Bir Maskenin İtirafı”, Japon yazar Yukio Mishima tarafından kaleme alınan, yazarın hayatını odağına alan otobiyografik bir anlatıdır. Okurken genç bir erkeğin yaşamını tüm dürüstlüğü ve çıplaklığıyla böylesi sarsıcı şekilde yüzleşmemiz kitabı bu denli değerli kılıyor.

Romanda bir ergenin yaşam ve ölümle hesaplaşma sürecinin tüm saplantılarını sansürsüz okuma imkânıyla karşılaşıyoruz. Mishima anlatımıyla bizi öylesine yakın bir perspektiften anlatıyor ki zaman zaman okurken “Bir birey kendisine karşı böylesi dürüst olabilir mi?” sorusuna yanıt bulmakta zorlanıyoruz.

Kitabı daha iyi anlamlandırmak adına Mishima’nın yaşamına çok kısa değinmek lazım. 2. Dünya savaşı sonrası Japonya’sının önemli yazarlarından fakat eserlerinden ziyade hayatı, eşcinselliği, fantezileri ve intiharıyla bilinir. Samuray kökenlidir, fanatik bir milliyetçidir. Savaşçı Japon ruhunu korumak adına Kalkan Derneği adlı yarı askeri bir örgüt kurdu. 45 yaşındayken Japonya’nın silahlanmasını yasaklayan kanununu suçlayıcı bir konuşma yapmasının ardından “seppuku” (iç organların dışarı çıkmasını sağlayan Japon intiharı) yaparak hayatını sonlandırmıştır.

Bu bilgiler ışığında kendini ya da beğendiği erkekleri savaş alanında ölümlerini düşleyen, idamı ve işkence gereçlerini düşünerek cinsel hazza ulaşan roman anlatıcısı anlam kazanıyor.

Bir maskenin varlığı da buradan anlaşılır. Karakterimiz, “kötü alışkanlığım” diye tanımladığı cinselliğini, babasıyla olan sorunlarını, modern yaşamı reddedişini, ölüm, kan ve intihar saplantısını her ne kadar biz okuyuculara alabildiğine çıplaklığıyla anlatsa da bir maske ardına gizler hepsini günlük yaşamında.

1949 basımı bu kitap, karakterimizin ışığında bizlere bir ergenin iç yüzünde neleri görüp görebileceği hakkında derinlemesine düşüncelere dalabileceğimiz bir fırsat tanıyor.

Belirsiz Rotalar

Beste Ulucan

Kimi zaman bir tutsak gibi hissettiğiniz oluyor mu kendinize karşı hiç? Kabuğundan sıyrılıp dünyayı keşfetmeyi isteyen ve bekleyen bir minik meraklı yolcu oluyor musunuz mesela? Kurallarını, iznimizin olduğu gizemli sınırlar ölçüsünde nitelik bizim koyduğumuz naçizane hayatlarımıza bütün yaşamımız boyunca kaç anı sığdırıyoruz kim bilir...

Anıların içindeyse:

Kaybolmak, hatırlamak, unutmak , özlemek, sevmek, ağlamak, empati kurmak, fedakar olmak, gülümsemek, tebessüm etmek, korkmak en çok da her şeye rağmen tevazu sahibi olabilmek oluyor belki de...

Sayabildiklerimiz bu kadar gibi görünse de bence biz sayamadıklarımızdan içimizde, ruhumuzda yanardağ misali en dipte olanlardan sorumluyuz. Özellikle de duygularını içinde yaşamayı tercih edip dışına vurmaktan biraz çekinen bir insansak...

Düşünsenize mesela tamamen size ait bir motokaravanınız var hep hayallerinizdeki gibi antika, turkuaz renkte hafif gıcırtilı, yürüdüğünüzde hafif ses çıkan, rengarenk aksesuarlar ile süslenmiş , içinde kamp malzemelerinizin, konserve yiyeceklerinizin olduğu bir dolabınızın bulunduğu, kitaplarınız için boş kapaklı bir raf olan , mini tuvaletinizin ve simetrik şekilde tuvalet kağıdı rulolarını dizdiğiniz minik dolabınızın olduğu, gördüğünüz her boş yere kendi yaptığınız çizimlerinizi astığınız, sonbahar temalı kiremit rengi rustik perdenizle, tertemiz, kendi çapında ziyadesiyle özgün ve özgür mükemmeliyetçiliklerden uzak bir motokaravan...

Rotasız adımlarınıza eşlik eden en güzel yol arkadaşı hatta...

Sevdiğiniz melodilerle hatta retro plağınız eşliğinde keyifle yaptığınız bir yolculuk... Uçsuz bucaksız keşfedilmeyi bekleyen yemyeşil bir yol ve kendi benliğiniz ile baş başasınız. Yolculuk size çok şey katmaya başlıyor; bazen yola çekilen şeritlerden birinin diğerlerine uymayan simetrisine bakıp dalgın oluyorsunuz, bazen ise birisi tarafından azar yemiş gibi dikkatli bir sürücü olurken bazen de ağlamaktan şişen gözlerinizle yolu yarıda bırakıp dinlenmek istiyorsunuz. Sonuçta hayatta her şey bizim için öyle değil mi ?

Kaybolmak da, yolu bulmak da, ağlamak da, gülmek de...

Kamp sandalyemiz de kırılabilir, tekerimiz de patlayabilir, kaza da yapabiliriz, kafamıza kuş da pisleyebilir; fakat bunların yanı sıra şarampole savrulup mucizevi şekilde hayatta kalarak hafif bir yaz yağmurundan sonra tepelerin ardında yüzünü gösteren utangaç güneş eşliğinde dere kenarında otururken gökkuşağına da rastlayabiliriz. Gökkuşağı göz kamaştırırken de manzaraya karşı içine sevdiğimiz her şeyi koyarak yaptığımız yargılara bağlı kalmayan sınırların dışında bizce sağlıklı olan salatamızı yiyebiliriz.

İyisiyle kötüsüyle acısıyla tatlısıyla siz etrafı keşfettiğinizi farz ederken asıl keşfettiğiniz şey kendi benliğiniz, ruhen ve bedenen zorluklara karşı yılmadan ilerlemeye çalıştığınız kendinizle olan mücadeleniz olacak. Rotasız adımlarınıza eşlik eden naif ve bilinmez yollar, yağmurlu günler, fırtınalar, güneşler...

Her sabah umutla yüzünü yeniden gösteren güneş, serin sabahlar, tablo gibi dökülen yapraklar ve direksiyon başında siz varsınız. Üstelik daha ehliyeti alalı dört yıl olmuşken, hayatın en deli dolu ama bir yandan da yalın evresindeyken, keşfetmeye meraklı bir gençken... Doğrular ve yanlışlar olgularına takılı kalmadan daha doğrusu olgularınızı kesin yargılara hapsedmeden özgür bırakıp bilinmezlikleriniz, yanılgılarınız ve kaygılarınız ile devam ettiğiniz bir yoldasınız.

Dikkat ettiğiniz tek bir durum var o da her şeye rağmen hayallerinizi serbest bırakmak çünkü bana göre ruhen ve bedenen rahat bir zihinde düşünülen hayaller , yapılan planlar hayatta özgür oldukları için gerçekleşme potansiyeli bulurlar. Bence biz çoğu zaman özgür bırakabildiklerimizle yola devam ederiz. Geride kalanlar ise henüz aşamadığımız fakat sorun gözüyle de bakmadığımız, adeta güneşin ardından gelişen yağmurlu bir hava gibi farz ettiğimiz kaygılarımız olur.

Hayallerimiz de ruhen ve bedenen sağlıklı olduğumuz evrede en az kaygılarımız kadar yer kaplar zihnimizde. Bizim müsaade ettiğimiz kadar olmasını isteriz her şeyin ama kaygılar kapıyı çalarak gelmezler ki! "Sayın davetsiz misafirler, lütfen gider misiniz?" de diyemeyiz. Onlar eşsiz yolculuğumuzda bizi yalnız bırakmak istemeyen tatsız arkadaşlardır. Fakat eğer ki biz kendimizle olan bu yolculuğumuzda direksiyonu çoğunlukla kendimiz tutabilirsek yani kontrolü elimizden geldiği kadar kaybetmezsek izinsiz kendi alanımıza giren tatsız arkadaşları da kapı dışarı etmiş oluruz.

Çoklardan, hiçlerden, enlerden, amalardan, fakatlardan, aslalardan hoşlanmayan alışlagelmiş kalıplar yerine eğer, oysa, mademki, belki, iyi kileri yerleştirmek isteyen bir yolcudan sevgilerle... Belirsiz rotalarınız ve özgür bıraktığınız sevgili ruhunuz ile nice gün doğumları ve eşsiz gün batımları dilerim. Unutmayın hayatınızın yolu da, yolcusu da, ucu da, bucağı da sizsiniz.

*müphem

Köken

Arapça -bhm kökünden gelerek, "İbham", açıklamamak, belli etmemekten "mubham" a evrilir.

Kök anlamı kapalı, anlaşılmaz, belirsiz, anlayıştan veya anlaşılırlıktan yoksun anlamına gelen sözcük, Osmanlı Türkçesi ve Modern Türkçede de aynı anlamı koruyarak kullanılmaktadır.

***Kaynak:** Nişanyan Sözlük / Çağdaş Türkçenin Etimolojisi

****Kaynak:** Kubbealtı Lügatı

Etimog-RAF

KUYUCAKLI YUSUF

" Bazen kendi kendine:

- Niçin ben hiçbir şey değilim?

Diye sorar ve buna kandırıcı bir cevap bulup veremezdi. Kendisinin dünyaya bir iş için geldiğini müphem bir şekilde hissediyor, fakat bu işin ne olduğunu bilmiyor ve etrafında kendisine "Bu benim işim!" dedirtecek bir şey göremiyordu. "

Sabahattin Ali

YAŞADIĞIM GİBİ / Musiki Hulyaları

"Yüzlerimiz bu ağaçta ve onun müphem şafağında küçük, ince içten erimiş, -tıpkı bir mabet loşluğunda ilk sabah ışıklarıyla cenkleşen kandiller gibi soluk- bittiği, yetiştigi dalda ölüme hazırlanan meyvalar halinde! "

Ahmet Hamdi Tanpınar

DUBLİN'DE RIVERDANCE

KÜLTÜREL BİR EFSANENİN İZİNDE

Aycan Küçükkaya

Eylül ayı, Dublin'i ziyaret etmek için her zaman güzel bir dönemdir, fakat bu yıl benim için çok daha özel bir anlam kazandı. İrlanda kültürünün en ikonik temsillerinden biri olan Riverdance gösterisini, doğduğu topraklarda izleme fırsatını yakaladım. Sanatın, dansın ve müziğin böylesine ustalıklı buluştuğu bu performans, beklediğimden de fazlasını sundu ve izleyiciyi kültürel bir yolculuğa çıkardı.

Riverdance'in sahnedeki gücü, daha ilk dakikalardan itibaren kendini hissettiriyor. Sahneye çıkan her dansçı, adeta yüzyılların birikimini taşıyan ayak hareketleriyle bize İrlanda'nın hikayesini anlatıyordu. İrlanda step dansının o karakteristik hızlı ve ritmik adımları, sahnede inanılmaz bir uyum içinde sergileniyordu. Fakat gösteri, sadece bir dans performansından ibaret değildi; aynı zamanda müzikle derinlemesine bir bütünlük sağlanmıştı. Keman, Uilleann pipes ve davul gibi geleneksel İrlanda enstrümanlarıyla yapılan canlı performanslar, sahnede sergilenen her adımı tamamlıyor, izleyiciyi bu büyümlü atmosfere daha da çekiyordu.

Gösterinin en çarpıcı anlarından biri ise, farklı kültürlerden gelen dansçıların performansa kattığı evrensel ruh oldu. Riverdance, İrlanda'nın yerel dans geleneklerini anlatırken, aynı zamanda global bir mesaj veriyor: Dans, dillerden ve sınırların ötesinde, herkesin ortak dili olabilir. Dansçıların farklı kökenlerden gelmesi ve birbirinden farklı stilleri sahnede harmanlaması, bu mesajı güçlü bir şekilde hissettirdi.

Elbette herkesin sabırsızlıkla beklediği o meşhur an geldiğinde, salonda adeta bir elektriklenme oldu. "Riverdance" dansı başladığında, sahnedeki dansçıların ayak sesleri ve müziğin ritmiyle birlikte izleyiciler kendilerini büyülenmiş bir şekilde buldu. Bu, sadece bir performans değil, kültürel bir mirasın kutlamasıydı. Dansçılar adımlarını atarken, sahnede öylesine bir enerji vardı ki, izlerken zaman durdu ve hepimiz bu eşsiz anın bir parçası olduk.

Riverdance, sadece İrlanda kültürüne bir övgü değil; aynı zamanda bir sanat eseri olarak nasıl küresel bir etki yaratabileceğinin de kanıtı. Yıllardır dünya çapında milyonlarca insanı büyüleyen bu gösteriyi, Dublin'de, köklerinin olduğu yerde izlemek, anlatılması zor bir deneyimdi. Bu gösteri, sadece İrlanda dansının tarihsel bir sunumu değil, aynı zamanda kültürel farklılıkların güzelliğini ve ortak insanlık deneyimini kutlayan bir sanat formu...

Dublin'de Riverdance'i izlemek, İrlanda'nın kalbinde bir kültürün nasıl dünya sahnesine çıktığına tanıklık etmektir. Eğer bir gün Dublin'e yolunuz düşerse, Riverdance'i yerinde izlemenin büyüsunü yaşamamız gerektiğini tüm samimiyetimle söyleyebilirim.

Her adımda kültür, her müzik notasında tarih vardı ve ben o büyüün içinde kaybolmanın tadını çıkardım.

Dublin'de 3Arena'da Jonas Brothers: Bir Hayalin Gerçekleştiği Gece

Dublin'deki 3Arena'da Jonas Brothers'ı canlı izleme şansı yakaladım. Çocukluğumdan beri hayran olduğum bu grup, yıllar boyunca hayatımın fon müziği oldu diyebilirim. Özellikle Nick Jonas'a duyduğum o çocukluk aşkını düşününce, bu konser benim için sıradan bir etkinlik değil, uzun zamandır beklediğim, rüya gibi bir anı yaşama fırsatıydı.

3Arena'nın sahnesi, o gece tam anlamıyla bir yıldız gibi parlıyordu. Jonas Brothers'ın sahneye adım atmasıyla birlikte kalabalık coşkulu bir dalga gibi yerinden kalktı. Gecenin açılış şarkısıyla birlikte, salonu dolduran hayranlar hep bir ağızdan şarkılara eşlik ediyordu. Ben de o an, hem çocukluğumun hem de gençlik

yıllarımın bu anılarla birleştiğini hissettim. Nick, Joe ve Kevin'in enerjisi sahnede adeta patlama yaşıyordu. Nick, Joe ve Kevin'in enerjisi sahnede adeta patlama yaşıyordu.

Yılların verdiği tecrübeyi ve yeteneklerini her şarkıda hissettiren bu kardeşler, sadece bir grup değil; birbirleriyle olan güçlü bağlarıyla ve izleyicilere sundukları samimiyetle konseri daha da özel kıldılar. "Burnin' Up", "Sucker" ve "S.O.S" gibi hit şarkılar çaldığında, herkesin duygularına dokunan anlar yaşandı. Kalabalığın enerjisiyle birleşen bu müzik, sahneyi tam anlamıyla bir şölen alanına dönüştürdü.

Ve tabii ki, Nick Jonas... Sahneye adımını atar atmaz, kalbimde çocukluğumun o heyecanlı kıpırtılarını yeniden hissettim. Onun sahnedeki duruşu, her zamanki gibi karizmatik ve etkileyiciydi. Çocukluk hayranlığımla onu izlemek, adeta zamanın geriye sarılması gibi bir his yarattı. O gece, hem müzikle dolup taşan bir salonun coşkusuyla yaşadım hem de bir zamanlar posterlerini odama astığım o çocuğu sahnede izlerken, anıların tatlı hüznüyle dolup taşım.

Jonas Brothers, sadece müzikleriyle değil, sahnedeki samimiyetleri ve izleyiciyle kurdukları bağla da bu konseri unutulmaz kıldı. 3Arena'da o gece, sadece bir müzik ziyafeti değil, hayatımın farklı dönemlerine dokunan, geçmişten bugüne bir yolculuk yaptığım eşsiz bir deneyim yaşadım. Konser bittiğinde, sahneden ayrılmak istemeyen izleyiciler arasında ben de vardım. O anın bitmesini istemememin sebebi sadece şarkılar değil; çocukluk hayallerimi gerçekleştirdiğim o anın sonsuza dek sürmesini dilememdim. Jonas Brothers konseri, hayatımda unutulmaz bir yere sahip. Hem müziğin hem de o çocukluk duygularının yeniden canlandığı bu geceyi hafızamdan silmek imkânsız. Dublin'de, 3Arena'da Jonas Brothers'ı izlemek, yılların birikimini ve hayranlıkla büyüttüğüm bir aşkı sahnede yaşamak demektir. Ve her ne kadar o sahneye veda etsek de bu gece anılarımda daima parlak bir yıldız olarak kalacak...

Kar

Fahri Küçük

gölde kuğu gibi süzüm süzüm gökte kar
bebeğin ayası gibi yerde en beyaz kar
başıma sen gibi yağıyor
düşerken hafif, eridikçe ağırlaşıyor

öyle ki
yangınları söndürmeye, depremleri susturmaya
mikropları kırmaya
tutmaya sıcak yatağında çocukları...
senenin kötü bir itibarı var, yüzleri güldürmeye
uzuyor şehrin sokaklarında kar
bense kısalıyorum
ölür adımlarla yürürken zihnimin sokaklarını boylu boyunca
yangınlar, depremler, mikroplar ve soğuk yatağım içimde
üşüyorum, ellerin yok ellerimde

kanatlarım ıslak ve yorgun büyük kuşlar gibi
bir kuş ne kadar büyüyebilir ki
yüreğim bir serçenin yüreği gibi...
serçe ne ki yüreği ne olsun
kirpiklerim
onları severdin
kuruttu kökünü tuz
şimdi kar yağıyor
kar yağıyor
kar yağıyor...
fakat senin olmadığın bütün şehirler
gönlümde bir yerlerde kurak yaşıyor

Telgrafın Tellerine Kuşlar Mı Konardı?

Şuheda Feyyat

Donmuş dalına ağaçların, konacak kuşların kalmadığı günlerdi
Zaman, yıllar öncesinden sonraya ayarlanmıştı
Birinin geciktiğine, öteki koşar adım varırdı
Ve insan, saatleri bağırlarında zamansız taşırdı
Mekanlar belirsizleştikçe acılar tarumar olurdu
Karla kaplı bozkırın her bir zerresi yeni bir doğuma gebe,
yeşile kavuşma hasretindeydi.
Uçsuz bucaksız tarlanın ortasındaki telefon direği,
kavuşamayan ellerin habercisiydi
Sahi, telgrafın tellerine kuşlar mı konardı?
Trenler, gitmelerin altını çift çizgiyle çizerdi usul usul*
Eşiklerde beklerdi her kadın ve her çocuk,
istasyonlarda büyürken sessizlik
Hayal perdelerini ansızın delip yırtmanın anlamsızlığı,
anlamsızlığın dehlizlerindeki anlam yığını,
yüreklere sağır eden bir sirenle evlerin kaderi oluverirdi
Trenin her hareketinde yeni bir hikayenin adı konardı
Yolların ve yılların sabun köpüğü edası,
her hikayenin ortak paydasıydı
Yolcular bilirdi; tüm hikayeler bitmek için başladılar.
Pencerelerde Mecnun'un iniltileri duyulurdu,
Yusuf'un kuyusunda genç kızlardan kalma bıçaklar...
Mesela derdi oradan biri; burada mı Hacer'in çırpınışı?
Göç eden kuşlar kanatlarında hangi yaşlı güzün duasını taşırdı?
Düşen her bir kar tanesi kimin âmini?
İstasyonlarda yüklendiğimiz veda kahırları sığar mı bir kompartımana?
Pişman olanların inebileceği son durağı da geçtik
Artık tamamlanmamış her hikayenin çağrısıdır bu tren
kara ve ağır,
sessiz ve yalnız...
Vedalar en çok trenlere yakışır
Ve gitmeler anlamını en çok bir trenin daracık koridorunda bulur
Güneşe perde çekildi, artık son mendilden haber yok
Maviliklerin her yanı kucakladığı bir günde konuştu insan;
Gitmeler kalmalar,
Çıkılmayan yolculuklar,
Gidilmeyen yollar,
Varılmayan duraklar,
İnsansız istasyonlar,
Telgraf direklerinin olmayan kuşları
ve dahası en çok insanda acı.

Nehir Yılmaz

RAFÜ GÜZAF

Eylül Ayı Kitabı - Kuyucaklı Yusuf

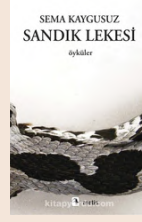
"Bastığı yerin ayaklarının altında sıkı durduğunu hissedememek, hemen yola çıkılacakmış kadar eğreti bir hayat yaşamak ne azaplı şeydi?"

Eylül ayının konuğu Kuyucaklı Yusuf'tu. Sabahattin Ali, romanda Anadolu'nun sıkışmışlığını, feodal yapının adaletsizliğini, sınıfsal ayrılıkları gözler önüne sererken, insanın yalnızlığını da son derece çarpıcı bir biçimde betimliyor. Yusuf, sistemin çarkları arasında ezilen sıradan bir insanı temsil ederken; onun hikayesi, kasaba halkının arka planda gizli kalan trajedilerini de gün yüzüne çıkarıyor. Bu romanı okurken yalnız Yusuf'un değil, içimizdeki o kırılğan, yalnız insanın sesini duyuyoruz. Rafügüzaf Discord buluşmamızda da sıklıkla insanın bu iç sesini ve garip, hüzünlü mücadelesi üzerine konuştuk. Bu klasik esere yine kendinden ve toplumdan bir çok parça bırakan Sabahattin Ali, bizi bir solukta zihnimizin dehlizlerinden, toplumsal gerçekliğin şiddetli yalınlığının tam

ortasına bırakıyor. Böylece O'nun insan ruhunun derinliklerini harmanlayan kırılğan kalemi, Kuyucaklı Yusuf'u hem bir yolculuğa hem de toplumsal bir eleştiriye dönüştürüyor.

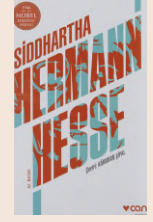

GELECEK AYLARIN KİTAPLARI

KASIM

Sandık Lekesi
Sema Kaygusuz

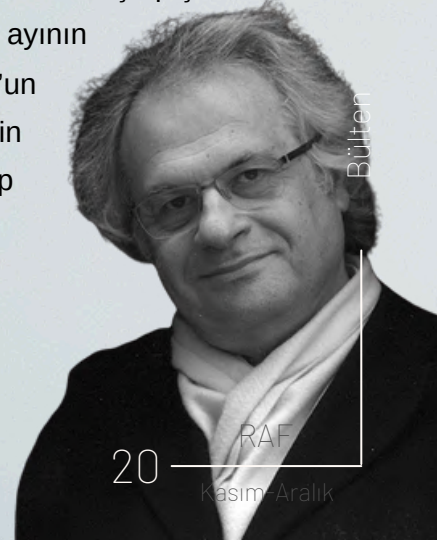
ARALIK

Siddhartha
Hermann Hesse

Ekim Ayı Kitabı - Afrikalı Leo

"İnsan anavatanından ayrılınca dünyanın geri kalanı da giderek daha az gerçek olur..."

Amin Maalouf'un kaleminden Afrikalı Leo.. Gerçek bir tarihsel figür olan Hasan El Vazzan'ın maceralarına dayanan destansı bir yolculuk.. Mağribi asıllı bir gezgin olan Leo'nun, Afrika'dan Avrupa'ya, oradan da Arap dünyasına uzanan serüvenlerle dolu bir hayatını izliyoruz bir Akdeniz masalı büyüyle. İslam dünyasının etkisiyle yoğrulmuşken, Hristiyanlıkla da tanışan Leo'nun hayatı bir arayışın, çoklu kimliklerin, kültürel çatışmaların aynası haline geliyor. Amin Maalouf, bu eseriyle hem tarihe hem de insanın aidiyet sorularına derinlemesine bir bakış sunuyor. Romanda ustalıklı örülen tarihsel gerçekler ve kurgusal karakterler, onu zengin bir deneyime dönüştürmüş. Leo'nun hikayesi, sadece bir adamın değil, aynı zamanda dönemin kaotik dünyasında bir halkın, bir dinin ve bir medeniyetin hikayesi. Tarih boyunca süregelen çatışmalar, anlayışsızlıklar, bireyin içses konuşmaları ile birleşip, yalnızca kendisinin değil, farklı kültürlerin çarpışmasını da gözler önüne seriyor. Ekim ayının kitabı Afrikalı Leo, Maalouf'un dilindeki acıcılık ve derinliğin de etkisiyle Rafügüzaf Kitap Kulübü'ne bir efsunlu halı üzerinde Akdeniz'den İstanbul'a kadar eşlik etti.

Çizer: Süveyda Gülec

Kalan

Karika Kristik

RAE

Kasım-Aralık

2

Girdap: Ben de Varım

Her yaş kesiminden, birçok insan kendisine ihanet etmeyi ve perdelerin arkasında kalarak yaşamayı tercih ederken, çok az sayıda insan benliklerinin en üst noktasındaki olanağa ulaşmak ister, diyor Erich Fromm.(Fromm 1947: 86) Geçmişe uzanıp baktığımızda tarihi temelleri, insanlık tarihini göz önüne alırsak, görece yeni bir konsept olan 'benlik algısı' hiç kuşkusuz pek çok soru işaretlerine ve tartışmalara vesile olmuştur.Böylesine karışık bir yapıda, çevrenin yadsınamayacak bir etmen olduğu, ekseriyetle kristalize olmuş bir vaziyette insan psikolojisinde vuku bulan, zaman zaman rafine edilmiş bir şekilde karşımıza çıkan fakat tüm bunların yanında her daim dinamik bir matrikse sahip olan benlik algısı pek çok zihni düşünmeye ve sorgulamaya teşvik etmiş. Yazılı eserlere dayanmaksızın 'benlik algısı'nın zihinleri kurcalaması; ilk ne zaman, nerde, kimin beyin kıvrımlarının içinde başladığı bilinmez tabii. Biz yazılı eserler sayesinde yakın geçmişi ele alsak da belki çok öncesinde belki de bir kişinin kendi yansımasını ilk fark ettiği anda başladı, kim bilir?

Aydınlanma Çağı'ndan başlayarak büyük bir ivmeyle etkisini gösteren teknoloji sayesinde her daim ileriye gitme gayesiyle pek çok yeniliklere imza atılırken bir o kadar da zıtlık baş gösterdi: Yeniyle eskinin, üretimle tüketimin çatışması... Yahut savaşlarda gözler önünde parçalanan, hastalıklarla yitip giden insan bedenlerinin karşısında her gün gelişen tıp bilimi... Tezatlıklar arasında sıkışıp kalan insanlık tarihi gibi benlik algısı da nasibini almış bu serüvende. Literatüre baktığımızda William James'ten Freud'a, Jung'a; Adler'den Mevlana'ya kadar pek çok düşünürün dimağını kurcalamış, çalışmalarında yer edinmiş bu 'benlik' kavramının etkileri hiç kuşkusuz ana malzemesi 'insan' olan edebiyata da yansımıştır. Birçok yazar tarafından kişiliğin bir alt yapısı olarak belirtilen benlik, kişinin kendini algılayış biçimini ifade eden çok boyutlu bir yapıdır. (Wilkins, 2004)

Edebiyat dünyasında sınıfsal hiyerarşinin hüküm sürdüğü dönemlerde benlik kavramına pek rastlayamasak da özellikle moderniteyle beraber daha çok gün yüzüne çıkmıştır. On dokuzuncu yüzyılda daha gerçekçi ve yüzeysel olarak okuduğumuz benlik kavramı yirminci yüzyıla gelmemizle yavaş yavaş yönünü daha derin ve psikolojik tarafa çeviriyor.Söz gelimi, Jack London tarafından yirminci yüzyılın ilk başlarında kaleme alınan Martin Eden, konu ve karakter tahlili bakımından tam da bu yönelimlerin kesişim kümesinde kalıyor.

Sınıfsal farklılıklar ve bundan kaynaklanan olaylar tüm şeffaflığı ve acımasızlığıyla okurun yüzüne çarparken ana karakter Martin Eden'in yaşadığı değişim ve dönüşüm içinde benlik temasıyla buluşturuyor bizleri. Martin'le beraber benliğin göreceliğini ve değişimini görüyor hatta bir adım ileri giderek yaşıyoruz onu. Öncesinde büyük bir hayranlıkla gözünde büyüttüğü o 'görmekli' yere ulaştığında, ulaştığı yerin yüzeyselliği ve içinin boşluğu onu bambaşka, derin boşluklara itiyor. Aidiyet hissinin boşluğu... Hiçbir yere ait olamama hissi... Siyah ve beyaz kadar net ve farklı olan iki yaşam arasında sıkışıp kalıyor ama gri de olamıyor artık. Gri olamayacak kadar bizatihi; ne siyah ne de beyaz olacak kadar aittir artık. Nihayetinde ip inceldiği yerden kopuyor: Yeni bir benlik algısı oluşturmaya çalışırken düştüğü bu varoluşsal çukurdan öncesini de yitirerek çıkma çabalarını, çıkamamasını ve boşluktan önceki son çırpınışlarıyla bir benin daha sonunu buluyoruz, Martin'in "Ben de varım!" mücadelesinde.

Öte yandan Franz Kafka'nın Dönüşüm eserinde ise bahsetmiş olduğum sıkışıp kalmışlık hissinin tezahürü olarak ana karakterimiz Samsa'nın benlik bunalımlarına ve sorgulamalarına, böcek kabuğunun zırhına bezenerek benliğinin metamorfozuna şahitlik ediyoruz biz de. Birkaç kulvar öteye gittiğimizde ise günümüzde bipolar kişilik bozukluğu olarak bahsettiğimiz güzel-çirkin, iyi-kötü gibi zıt karakterlerin tek bir kişide bulunup bulanamayacağını sorgulayıp kişilik bölünmesini ele alan Dr.Jekyll ve Bay Hyde eseri ile karşılaşıyoruz. Dünya edebiyatında bu tarz eserler ve konularla karşı karşıya kalırken özelde Türk edebiyatında da Peyami Safa, Oğuz Atay (başta Tutunamayanlar olmak üzere), Adalet Ağaoğlu, Ahmet Hamdi Tanpınar gibi pek çok yazarın bırakmış olduğu eserde benlik kavramını ve sorgulamasını hissedebiliyoruz.

Evrende her türlü alanda olduğu gibi "şeyler" zıtlıklarıyla vuku bulur. Bahsettiğimiz benlik teması edebiyatta çok büyük bir yankı uyandırıp kitleleri başarılı bir şekilde etkisi altına alabilse de benlik kavramının zıtlığı da intihar olarak tezahür eder edebiyat dünyasına. Arthur Schopenhauer ölümün sadece "artık varolmamak" değil, "bedenin yok edilmesi" anlamına gelmesinin kişinin kendi hayatına son vermesinde caydırıcı olduğundan bahseder. Beden yaşama iradesinin fenomenidir çünkü. ("On Suicide," On the Suffering of the World, Londra: Penguin, 2004, s. 54.) Bu bağlamda, Werther yaşayamadığı sevginin ağırlığı altında ezilirken, "Var olmak ya da olmamak" sorgusu yapan Shakespeare'in pek çok eserinde olay trajik bir şekilde son buluyor. Sylvia Plath'ın "Sırça Fanus"unda ise toplumun beklentileri ve kendi arzuları arasında sıkışıp kalan Esther, yolunu kaybeder, nefes dahi alamaz artık. Var oluşunun altında ezilirken yok oluşu tercih eder. Edebiyatımızda aşk intiharlarının unutulmaz örneklerinden Tanpınar'ın Huzur romanında Suat; aşk ve umutsuzluğun gölgesinde var oluş - yok oluş meselesi yaşar. Anna Karenina yaşadığı yasak aşkın dehlizlerinde boğulur, aynı Martin Eden'in eski ve yeni beninde kaybolarak boğulduğu gibi. Ophelia'dan Werther'a; Henry Gabbler'dan Dorian Grey'e...

Böylesine yoğun bir varlık-yokluk girdabının içinde türlü nedenlerle yaşadığı benlik çatışmalarının, varlığın altında ezilişlerinin sonucunda kendi elleriyle varlıklarını kontrol ederek seçtikleri yok oluş tercihleri de yeni bir benin başlangıcına kapı aralayan bir paradoks mudur yoksa? Belki de buna en iyi cevabı Camus verir; başkaldırı ve cesaret diyerek:

“İntihar ve sanat aynı doğaya sahiptir, ikisi de başkaldırıdır. Sanat da, intihar da, sanatta intihar da “susma cesareti” gösterenlerin sessiz “hayır” çığılığıdır.”

Demem o ki insan denen mahlukat ilginç bir yaratık, benliği ise daha ilginç ve bilinmezliklerle doludur. Chuang Tzu'nun dile getirdiği gibi “Rüyamda bir kelebek olduğumu mu gördüm yoksa şu an insan olduğumu düşleyen bir kelebek miyim, bilmiyorum.” Şu an bu satırları yazan ben, kimim? Sen kimsin? Bir girdabın içine girdik, nihayetini bilmiyorum!

Benliğimizi bulmak ve keşfetmek adına yola çıkacağımız güzel serüvenlere...

Masa Sandalye Karton

Pazar sabahının sessizliğinde sokakların arasından minibüs durağına doğru ilerliyordum. Elimdeki poşetin içinde renkli kartonlar vardı. Yavaş yavaş, düşünceli adımlarla hayatıma değer katacak bir proje yapmaya gidiyordum. Heyecanlı, düşünceli ne yapacağını bilmeyen acemi bir şoför gibiydim. Neden diye kendime soruyor, cevabı yokmuş gibi kafamı sallıyordum. Artık durağa varmışım. Çok geçmeden minibüs geldi. Projenin naklen gösterime gireceği yere gidiyordum. Minibüsün içerisinde açılmış bir arabesk müzikle kendimi sorguluyordum. Ya rezil olacaktım ya vezir... İneceğim yere varmışım. Minibüsten indim, etrafıma baktım, düşüncelerimi gözden geçirdim. Sağ tarafımdaki ses: "Evet yapmalısın, her şeyin hazır." diyordu; sol tarafımdaki ses ise: "Hayır, gerek yok. Sen mi başaracaksın ne gerek var." diyordu.

Adımlarımı atıyor, bazen duraksıyordum. Bazen ileri bazen geri adım atıyordum. Heyecanımı yenerek kararımı vermişim. Bu projeyi yapacaktım. İlk önce masamı, sandalyemi, kartonumu aldım. Sonra projeyi yapacağım yere götürdüm. Elimdeki poşetten, kartonları çıkartıp, masamın üç tarafına asmaya başlamışım. İnsanlar yavaş yavaş evlerinden dışarı çıkmaya başlamışlardı. Heyecan basmıştı. Her şey hazır. Başlayabilirdim hayalime. Başlayabilirdim, kimsenin yapamayacağı bir işe. Ve sandalyeme oturdum. Sessizce beklemeye başladım. Ayakkabı seslerini duyabiliyordum. Yanıma doğru biri yaklaşıyordu. Orta yaşlı bir hanımefendi... Pankartıma baktı. Yazıyı okudu. İlk başta şaşırıldı. Sonra içten tebessümüyle bana bakıp gitti. Ardından gelen bir amca elini omuzuma koydu. Gülümseyerek: "Aferin evlat, yolun açık olsun." dedi. Adeta yolculuğa çıkmışım. Onlarca insanın arasında nereliydim, yaşımın kaç olduğu önemli değildi. Sadece oradaydım, masa, sandalye ve kartonla... Yazıyı okuyup gülmemeye çalışan, on metre ileride kahkahalara boğulan birileri vardı. Karşıda duran, arabanın arkasından fotoğraf çekmeye çalışan o küçük çocuğun objektifindeydim. Şaşkınlık mı hayret mi, sanki hepsi vardı. Fotoğraf karesinde ben ve onlar vardı. Sadece hepimizin gülmesi yeterliydi. Albüm yapmıştık gündüzün ışığında. Araçların pencerelerinde bana bakan yüzler, buğulanmış camlara gülümseyen surat çiziyorlardı.

O gün alışık olmayan caddenin, böylesine ilginç bir şeye ev sahipliği yapması herkesin yüzünü güldürüyordu. Sanki insanlar, yaptığım bu projeye hasretmiş gibi davranıyorlardı. Hava kararınca kadar çok farklı tepkilerle karşılaştım. Güneş artık kendini akşama bırakmak üzereydi. Yavaş yavaş, insanlar evlerine dönüyor, sokak ışıkları yanmaya başlıyordu. Kafeler de insanları içine alıyordu. Bir pazar esnafının tezgahını toplamaya başladığı vakte az kalmıştı. İki küçük kardeş yazıyı gördü. Büyük olanı yanıma geldi ve yazıyı heceleyerek okudu. "Siz-den bir te-bes-süm is-te-ye-bi-lir mi-yim. Yani bizden tebessüm mü istiyorsun?" dedi. Bende "Evet" dedim. Kardeşine baktı. Küçük kalplerin birleştiği o anda ikisi de şirin tatlı yüzleriyle tebessüm ettiler. Abi kardeşini markete götürdüğünü oradaki çikolatanın onu çok sevindirdiğini, sevdiğini söyledi. Kafasındaki bereyi çıkararak kardeşinin saçlarının olmadığını göstererek, kanser hastası olduğunu söyledi. Abi, onu sen çok sevindirdin. Artık o çikolatayı bugün almamıza gerek kalmayacak. Yarın o çikolatayı mutlu olması için alırız dedi. Bu beni çok etkilemişti. Beraber sizi gideceğiniz yere götüreyim mi dedim. Onlarda çok sevindi. Hele ki küçük kardeş, hızlıca, elimi sımsıkı tuttu: "Benim elimi bırakma abi!" der gibiydi. Yarın da burada olur musun diyecekti, diyemedi. Sözcükler boğazında düğümlendi. Gözleri, masumluğun gölgesinde gülmek istiyordu. Akşamın karanlığında insanların bakışları arasında günümün bana paha biçilmez bir şey kattığını biliyordum. İçimden "iyi ki de yapmışım." diyordum. Konuşmadan sadece gözlerin birbirindeki o samimiyeti, içtenliği alarak evime dönüyordum. Sözcüklerin yapamayacağı iletişimi veren, bir hissiyatla, iki kardeşin arasındaydım. Gösterime girecek filmin başrol oyuncusu edasıyla, arkasında yüzlerce tebessümle beraber, sokak ışığının, araba seslerinin, onlarca insanın arasından geçip gittik.

Sanatın ve Tarihin Işıldadığı Şehir: Viyana

Aycan Küçükkaya

Bir şehri tanımak, yalnızca sokaklarında yürümekle değil, onun ruhunu hissetmekle mümkündür. Viyana, bu anlamda sizi büyüleyecek bir ruhu olan şehirlerden biri. Tarihin izlerini taşıırken, sanat ve kültürle harmanlanmış modern bir yapıya sahip olan Viyana, kendine özgü zarafetiyle ziyaretçilerini adeta bir zaman yolculuğuna çıkarır. Her köşe başında sizi bekleyen sürprizlerle dolu bu şehirde, İmparatorluk döneminden kalma ihtişamlı yapılar ve modern sanat eserleri arasında kaybolurken, her adımda derin bir geçmişin ve sanatsal birikimin izlerini bulursunuz. Bu büyüleyici şehri keşfederken, Viyana'nın sadece bir turistik destinasyon değil, bir ilham kaynağı olduğunu fark edeceksiniz. Gelin, Viyana'da gezilecek en keyifli duraklara birlikte göz atalım:

Schönbrunn Sarayı:

Habsburg Hanedanı'nın göz kamaştırıcı yazlık sarayı. Avrupa'nın en etkileyici barok yapılarından biri olan Schönbrunn, aynı zamanda UNESCO Dünya Mirası Listesi'nde. 1441 odalı bu devasa sarayda sadece 40 oda halka açık olsa da, ihtişamı ve bahçeleriyle büyülenmemeniz imkânsız. Bir de kış mevsiminde giderseniz, önündeki Noel pazarında sıcak bir içecek eşliğinde alışveriş yapabilirsiniz!

Rathaus (Belediye Binası):

Viyana'nın simgesi haline gelmiş bu gotik yapı, şehrin önemli merkezlerinden biri... İçini gezmeye pek gerek olmasa da (turlar var ama zamanınız sınırlıysa dışarıdan bakmak yeter), binanın Neo-Gotik mimarisi kesinlikle etkileyici. Ayrıca, karşısındaki geniş Rathauspark'ta keyifli bir yürüyüş yapabilirsiniz.

Prater Bölgesi:

Dönme dolabıyla ünlü Prater, şehrin en eğlenceli yerlerinden biri. Viyana'yı yukarıdan görmek isterseniz bu tarihi dönme dolaba binmeyi ihmal etmeyin. Hem nostaljik bir yolculuk yaparsınız hem de şehre tepeden bir bakış atarsınız. Ayrıca parkın içindeki eğlence alanlarında keyifli vakit geçirebilirsiniz.

St. Stephen's Katedrali:

Şehrin tam kalbinde yer alan bu Gotik başyapıt, mutlaka görülmesi gereken yerlerden biri... Katedralin güney kulesine çıkarak Viyana'nın muhteşem manzarasına bakabilirsiniz. Bu tarihi yapı, yalnızca dışıyla değil, içindeki detaylarla da insanı etkiliyor.

Sigmund Freud Müzesi:

Psikanalizin babası Freud'un yaşadığı bu ev, şimdi bir müze. Eğer Freud'un çalışmalarına ya da psikolojiye ilginiz varsa, mutlaka uğramanız gereken bir yer. Freud'un hayatına dair birçok detayı burada keşfedebilirsiniz.

Belvedere Sarayı:

Gustav Klimt'in ünlü eseri "Öpücük" bu sarayda yer alıyor. Barok tarzda inşa edilmiş saray, müze olarak kullanılıyor ve sarayın bahçeleri de bir o kadar göz alıcı... Sanatın doğayla buluştuğu bu mekânda hem geçmişe hem de sanata doycaksınız.

Kunsthistorisches Müzesi:

Viyana'daki en büyük sanat müzesi. Rönesans ve Barok dönemlerinden eserlere ev sahipliği yapıyor. Eğer sanat tarihiyle ilgileniyorsanız, burası sizin için bir hazine.

Opera Binası:

Klasik müziğin kalbinin attığı yer. Şayet bir operaya katılamazsanız, binanın arka sahnesini gezebileceğiniz turlara katılmak da harika bir alternatif. Binanın içi de en az dışı kadar etkileyici.

Mozarthaus:

Mozart'ın bir dönem yaşadığı bu ev, bestecinin eserlerine ve hayatına dair birçok bilgi sunuyor. Kısa bir ziyaretle Mozart'ın müzikal dünyasına adım atabilirsiniz.

Haus Der Musik:

Haus Der Musik: Müziğin tarihine keyifli bir yolculuk yapmak istiyorsanız, burası tam size göre. İnteraktif sergilerle dolu bu müzede ses ve müzikle ilgili birçok bilgiye ulaşabilirsiniz. Müziği hissetmek için ideal bir yer.

Viyana, sadece tarihi ve sanatıyla değil, mutfağıyla da kendine özgü bir şehirdir. Şehirdeki lezzetler, Orta Avrupa mutfağının en güzel örneklerini sunar. Tatlılar, kahveler ve lezzetli ana yemekler arasında kaybolmaya hazır olun!

Bu şehir, sanatı, müziği ve kültürüyle her ziyaretçisine farklı bir şeyler sunuyor. İster klasik müziğin büyümesine kapılın, ister güzel bir kafede kahvenizi yudumlayın; Viyana sizi her haliyle kendine hayran bırakacak.

Taş Kağıt Makas

S.Çilem Kaya

Yola çıkarken değil ama yoldayken aklım bir karış havada olurdu hep. Bu sefer öyle değildi. Gerçi artık hiçbir şey “öyle değil”. Bavulumu son dakika hazırladım, duşumu son dakika aldım, makyajımı bile son dakika yaptım. Hepsi de plansız ve hazırlıksızdı. Spontane... Bunu İngilizce söylemeyi daha çok seviyorum: “spontaneous”.

Evden çıkmadan önce en son baktığım şey, hafızamda kalmasını istediğim son görüntü: kahve bardağı... Yola çıkmadan önce, dönecek miyim bilmeden, kayboluşumdan hemen önce... Geriye dönüp baktığımda hafızamda sadece ama sadece o anın kalmasını istedim. Yarisı bile içilmemiş, dumanı hâlâ üzerinde tüten bir kahve bardağı. Terk edilmiş.

Bundan sonra ne olacağını bilmiyordum bu yola çıkarken. Tek istediğim her şeyi ama her şeyi unutmaktı. Bazen “Ben de bir gün bir kahve bardağını öylece bırakıp gideceğim.” diye düşünüyordum bu yolun başlarında. Sonra ilerledikçe, uzaklaştıkça tüm olanlardan “Bıraktın aslında.” dedi bir ses bir yerlerden. “O bardağın başında oturabilirdin ömrün boyunca.” Bekleyebilirdim. Hâlâ sıcaktı nasılsa, fazla uzağa gitmiş olamazdı. Ben gittim. Ben de bıraktım bir kahve bardağını öylece.

“Yolda bulduklarını yola çıktıklarına değiştin mi?” diye soruyor yine aynı ses. Düşünüyorum, önümde daha çok uzun bir yol var. Geriye bakıyorum, çokta uzun yollardan gelmişim. “Ben yola çıktığımda kimse yoktu.” diyorum. “Bavulun nerede?” diyor sonra. “Artık kendi yükümü bile taşıyamıyorum, yüksüzüm bu yolda.” diyorum. “İsteyerek mi, yoruldun mu?” diyor. “İkisi de.” diyorum.

Dinlendiğim her durakta bir kahve bardağı buluyorum. Hâlâ zihnimde bana en kırgın bakmanı o. “Bitmemişti diye mi acaba?” diye düşünüyorum. “Bardakta yok kahvede, hatta bırakıp çıktığın o ev bile yok artık.” diyor ses yolda yankılanarak. “Yok.” diyorum bardaktan daha da kırgın bir sesle, acım kahve bardağının kırgınlığını yeniyor. Oturuyorum uçsuz bucaksız yolun kenarında bulduğum bir taşın üstüne. Ses de omzuma konuyor:

-Saçlarını hatırlıyor musun?

-Kıvırcık...

-Gözlerini hatırlıyor musun?

-Eladan bazen yeşile bazen maviye dönük... Beni sevmekten vazgeçtiğindeyse kahve kararı...

- Gülüşü?
- Gözyaşıyla süslü...
- Son sözü?
- Taş, kâğıt, makas...
- Kim kaybetti?
- Ben...

O taşın üzerinde uzunca bir süre oturuyorum, önce kâğıt oluyorum, gönderemediğim mektuplar yazıyorum kendi tenime, sonra makas olup kesiyorum tüm sözcükleri. Her birinden yeni cümleler üretiyorum. Sonra ses öbür omzuma konuyor "Eski kelimelerle yeni hikayeler yazabileceğine gerçekten inanıyor musun?". Düşünüyorum. "Yazılır ama yazıldığı gibi okunmaz. Altında anlamlar, izler saklı olur. Kimseye yakışmaz." Eski hikayelerden yeni bir yol yaptım sanıyorum. Üzerinde yürüyorum. Yürüdükçe hikâye değişiyor. Ben değişiyorum.

Çokça zaman sonra bu sefer ben sese soruyorum: "Her kelitemiz eski değil mi aslında? Ne kadar ömrün varsa o kadar kelime... Kime yeni bir şey söyleyebiliriz ki artık? Hangi hikâye yeni peki? Tüm bu hikayelerin arasında yollar gibi onlar da bir yerde kesişmiyor mu en nihayetinde? Birinin hikâyesi bana rastlamadığı sürece bir rüyadan ibaret olmaz mı? Kimsenin bilmediği bir şeyi ilk öğrendiğinde ona yeni diyebilir misin? Sana iletenin ağzından, kaleminden, parmaklarından çıktığı anda artık o eskimiş olmaz mı? Ben sana daha önce hiç duymadığın bir şey söyleyebilir miyim? Ben sana daha önce hiç yaşamadığın bir şey yaşatabilir miyim? Ben daha önce hiç yürümediğim bir yolda yürüyebilir miyim? Yürümüşlüklerim o yolu eskitmez mi?" Sesten cevap gelmiyor. Fark ediyorum.

Yolun başından bu yana kendi omzuma yaslanan benmişim. Cevabı olan sorular onun, olmayanlarıysa benim. Gün batıyor. Yeniden yola çıkıyorum. Omzuma yaslanan, yoldaşım olan sesin bile sahibinin ben olduğumu bilerek... Çevreme bakıyorum. İlk defa görüyorum ötesini gözlerimin içindeki ufkun.

Binlerce yol...

Kimi geride, kimi ileride, kimi üstümde, kimi altımda... Ucu bucağı görünmeyen birlerce yol... Binlerce omuzda binlerce ses... Daha kendileri olduklarını fark edememişler. Binlerce omuzda binlerce ses artık susmuş, çoktan fark etmişler. Kimi henüz kahve bardağını bulamamış. Kimi ise yanına almış. Çift şeritli bir yolda el ele tutuşanlar... Bazen araya ağaçlar giriyor, ayrılıp yeniden kavuşuyorlar. Bazense dağlar, kimi zaman denizler, hatta gökyüzü giriyor araya bazen. Birbirleri ile birlikte yürüdüklerini bile unutuyorlar. Bazı yollar var, bitmiş. Bazı yollar var yıkılmış. Bazı yollar var, çiçek açmış. Bazı yollar var, sarmaşıklarla kaplanmış; bazıları var örümcek ağları sarmış. Onlar o taşın üzerinden hiç kalkmamış olanlar olsa gerek.

Yoluma bakıyorum, çiçekler, kaktüsler, bataklıklar, dağlar, denizler, gerim yer yer yıkılmış ama yürümüşüm yine de. İlerideyse ben beni bölüyorum bazen, bazen birinin yolundan atlıyorum, bazen de birlikte yürüdüklerim oluyor, görüyorum. Hepsiyle de ayrılıyor yolum. Daha ilerisini göremiyorum, kapanıyor gözümün içindeki ufuk. Omzumdaki sesim sesleniyor bana:

-“Yolculuğa hazırım.”

Farkındalık Sezonu

(Tülin'in Aynası)

Candan Yılmaz

Yağmur çiseliyordu. Sargısız yolculuklar evreni... Penceresinden gördüğü ve baktığı maviliğin evrimsel teorisi aklında bir soru işaretiydi. Ah Tülin, vah Tülin! Nasıl geçecekti çınarsız mevsimin? 5N1K tablosunu hazır etmeliydi karmaşık odasında. Şema terapisi, iyi hissetmek ve zirvesel gelişimlere adım adım kurgulanıyordu. Jackie'nin sıcacık gülüşü vardı yatağında. Sarılmak bedava, ümitler dopdolmuş ve hayat durgundu. Jackie kendi yıldızında yüzmeyi ve parıldamayı öğrenirken ona da rehber olsaydı keşke. Bazen tek isteği bir evcil hayvan gibi yaşayabilmektir. Onlar gibi sağduyulu ve merhametli olmak ne yüce bir meziyetti. Jackie ne zaman onun biraz yakınında bulursa huzurun cennetine sürüklenirdi. Hep ve gerçekçe... Durağanlığı kaldıran tek durgunluk huzurdu. Deneyim kazanmak, kazanırken kaybedip kaybederken yeniden kaybolmak... Kısır bir döngü mü yoksa düşünce ve kavram yanılgısı mı bilinmez. Bilinemez... Yapabilme kapasitem sınırlı dedi hep. Sıradışı olmak, kalıplara sığmamak ve uyumsuz olmakla suçlanmak kadar haksızca bir itham yoktu.

"Sınırlı olan tek sınır, benim."

Bir Türk kahvesi farkındalığını arttırırdı. Makinesinden zaman buharı yükseliyordu. Uykusunu kessin istese de geçti. Bir Türk Kahvesi ile Dertleri Savurma Merkezi eşittir. Zihnini berraklaştıracak o şarkıyı açtı. Klasik müziğin hoyrat kızı Selin geliyor. Kemerlerinizi bağlayın, uçuşa hazırlanın! She Passed Away Alone At Sea... Hayır, tercih edilecek en son seçenektir. Neden? Anlamı anlamsızlıkla, beklentiye beklentisizlikle ve yararı zararsızlıkla bağdaştırmalıydık? Büyüme sancısı gelince kelebeklerimize, kozalarımız bile pusulasız kalırdı. Duyguları ambalajlayıp tekdüze üretmişler gibi... Hangi fabrika böylesine paragözdü? Göstergesiz tiyatrolara konuk olduğundan beri 18 yaş asrında duraksamaktaydı. Farkında değillerdi. 18 yaş asrı makaleleştirilmişti. Duygu ve düşünceler kehanetleşip sineye çekildi. Asırlar önceydi ambalajlı bir kendilikte bilinçsizleşmek... Bir insan kaç halde ölürdü? Katı, sıvı ve gaz halinde mi yoksa hayal kırıklıkları, duygusuzluk ve umursamazlık üçlüsünde mi biçim değiştirirdi? Pervazdan dinlediği bu şarkı ölümsüzdü. Binlerce kez var olup, hastanelik olup yeniden doğmaktaydı. Bomboş bir yazıydı. Maddî manevî kaybın en özgünü bu satırlar olmalıydı. Anlam yarattığı durum betimlemelerinde tohumları yeşeriyordu. Tülin ve alternatif yaşamları bugün de köşe yazısı olarak evini kaplamıştı. Keşke o kadar kolay olabilseydi. Alternatif bir yaşamı dizayn edemeyecek ölçüde hesapsızdı hayatı. Çok sadeleştiği formüllerinde yalnızca eksik olan tek eşitlik ruhuydu. Ne bir tiyatro sahnesi ne de uzun uzun sorgulamak etki edememişti doyumsuzluğuna. Bu açlığı tarif etmek için uğraşmamıştı. Bile bile yapılan ve söylenen ne varsa bilinçaltı rüyaları gibi ayrıştıyordu. Beyninde, kalbinde ve ellerinde... Upuzun geleceğini, kelebeklerle bezeli güzel gözlerini ağlatamazdı Tülin. Bunu yapmak gereksizdi. Çok güzel ve güçlü bir kadın olduğunu, yetersiz olmadığını ve sevme potansiyelinin kendisini besleyemediğini görmek açıktı. Kendine dürüstçe geribildirimlerini vermişti. İssiz bir alevin son perdesini közledi. Zaman metasına çiçekli yazısını sığdırmadı. İsimsiz dizeleri kümelenilmeyip iyileştirmeyi seçti. Sonuçsuzdu. Sonuçsuz olan ne varsa sonuçlarında mutluluk bakıyordu. Canlı, saygılı ve ciddi bir yaşam biçimiydi. Kıtık bilinci ve direncinden tamamen boşandı. Daha değerliydi. Yaşantılarını kabul edip gökyüzüne uçurtma misali salıvermişti. İçgörüle farkındalıklarını biriktirmişti. Sandığında öz şefkat günlüğü ve soruları mevcuttu. Her gece özenle doldururdu bu sayfaları. Olabildiğince yaratıcılığın mayasını kullanırdı. Ay gülümsedi ellerine. Yatma vaktidir. Her uyku farklı bir güne uyanıştı, bu sebeple vicdanını yastıkta eritirdi. En olası sabahlara kendinden imza aktarabilmek içindi mücadelesi. Diyalektik konferanslara şahit olurdu. Tülin'in sarmaşıklanması maviliklerde yıldızları atıştırdı. Bulutlar yağlıyordu. Duygulardan duygusuzlara...

Otogar

Cemile Çavuşoğlu

Beni hiç uğurlamaya gelmediler. Gidip geldiğim onca şehir, yarıda kalan günler ve geçip gitmesini istemediğim anlar... Ben insan uğurlayamam, arkasından da hiç el sallamam. Buğulu camda buruşmuş suratlar hayat gibi akıp gider. Soğukta tir tir titrenir otogarlarda. Sıcak olduğunda hiç çekilmez. Yarıda kalmış birçok şeyi temsil eder ya da yeni başlangıçları. Otogarlar bir çok hissin hissedildiği ya da hissedilmediği yerlerdir. Çocuğunu üniversiteye yollayan buruk aileler, birbirlerini son kez görecekmiş gibi davranan aşıklar, uyuklayan yaşlılar ve kimsesizlerin yeridir otogar. Bu şehirden gitmem gerekiyor. Aylar öncesinden biletimi aldım, bugünün gelmesini hep bekledim. Fakat beni uğurlamaya kim gelecek? Ben söyleyeyim hiç kimse... Müzeyyen gelir mi sahi ? Vedalardan nefret ettiğimi en çok o bilir. Belki de İzmir'de evimde hissederim. İstanbul'un kalabalık olması en büyük nefretlerimden. Arayarak bulduğumu sandığım hisler yok. Artık hiçbir hissim yok. Yeni bir başlangıç yapmanın tam da vakti. Müzeyyen ile ayrılalı 2 ay oldu. İzmir'e benimle gelecekti oysa. Verilen sözlerin tutulmadığı gibi bu da gerçekleşmeyecek bir hayaldi sadece. Biletleri beraber aldık, üstüne yaşayacağımız balkonlu ev de tutuldu. O cam kenarında oturmayı sever, eğer gelirse ona cam kenarını vereceğim. Uzun yolculuklarda konuşmayı pek sevmez, uzun uzun bilmediği yolları izler, derin düşüncelere dalar. Kulaklıklarını takınca dünya ile bağlantısını keser ve sadece klasik müzik dinler. Yolun uzunluğu gibi uzun düşüncelere dalar. Onu öyle izlemeye bayılıyordum. Şimdi vedalaşmam gereken yerler var. Artık mekanlarla kurduğum bağlantıyı koparmam gerek, bulduğumuz tüm yerler bana onu hatırlatıyor. Şehri terk etmem gerek. Kalabalığından sıkıldığım İstanbul... Uğruna şarkılar, şiirler, romanlar yazdıran güzel şehir. Ama artık beni boğuyorsun.

Fazlasıyla toksik olduk aynı sevgililer gibi. Üniversite sınavlarımda tüm tercihlerime İstanbul yazmıştım. Ailem bu konuda hiç desteklemedi sen oralara nasıl alıracaksın orası büyük şehir dediler, dedilerde dediler. Yine haklı çıkan annemdi ; seni orası boğar oğlum yapabilir misin? bu sözleri hep aklımda. Gençlik cesaretiyle alınan deli kararlar insanı hiç olmadığı yerlere sürükler. Aynı şu anda olduğu gibi. Bana çok şey kattın İstanbul... Verdiğim en güzel kararsın. Öğrenmem gereken çok şey vardı (hâlâ var).

İstanbul'a ve Müzeyyen'e duyduğum aşk birdi gözümde. İnsan bu kadar sevdiği şehirden, aşkından vazgeçer mi ? Hem de nasıl. Şimdi bana dinginlik geldi, şu 30 yaşlarında olanların söylediği gibi tertemiz bir kafa... Olursa olur olmazsa da hayatın şerefsizliği. Yeni yollar, adını bilmediğim sokaklarda dolaşmak istiyorum. Daha sakin bir yaşam istiyorum. Artık ne istediğimi daha net biliyorum. Müzeyyen'i de yanımda istiyorum, pek mümkün olmasa da. Son vedalaşmamızda birbirimizin kalbini çok kırdık. İkimizde çok ağladık. Arkadaşlarıma anlattığımda erkek adam ağlar mı oğlum bir kız için diyorlar; erkekler de ağlar. Artık sonucu kadere bıraktık. Geçen Kadıköy'de dolanırken, kısa saçlı, kahküllü, sarışın ve ela gözlü birini Müzeyyen sandım. O bakışlar, konuşurken elini saçına götürüşü, güldüğünde sadece sol yanağında çıkan gamzesine kadar aynıydı. Nasıl olabilir böyle bir şey diye günlerce düşündüm. Ben onu sadece bir kere görmek değil, onunla yaşamak istiyorum. Belki de yeni şehre gitme avantajı bana yeter. Yeni tanıyacağım birçok şey olacak; simalar, ortamlar, caddeler, sokaklar... Ben artık gidiyorum. Önce yapacaklarımı halletmeliyim. Sahile karşı biramı içeceğim, kendi içimde yaşadıklarımı gözden geçirip halletmiş bir şekilde yola koyulacağım. Yarın erkenden otogarda olacağım. Yaşanması mümkünken yaşanmamış birçok şeye yine küfür edeceğim.

Sabah;

Ben hazırım vedalaşamayacağımı sandığım birçok yerle vedalaştım. Otogardayım. Sigara içiyorum. Otobüsümün hareket etmesine 1 saat var daha. Erkenden geldim. Şimdi kahve alacağım, kahveciye doğru giderken kısa saçlı bir kız dikkatimi çekti. Kim bu? Müzeyyen mi yoksa? Küçük bavulu var. Evet bu Müzeyyen. Kahveleri aldı ve beni gördü. Yanıma doğru dolu dolu gözlerle geliyor. Kalbim olmadığı kadar hızlı çarpıyor. Sanırım yeniden başlıyoruz.

İzdüşüm

Seher Kızılırmak

İlik ve yorgun bir nefesten, titreyen ellerden, yalpalayan hayallerden yine de devam etmenin kendinden emin şehriden geliyorum. Bin bir bölmeli deri bir bavulun açılışı gibi katman katman, çiçek dürbünü gibi her gözde şahsına münhasır, dert edilenlerin insafına göre çoğalıyorum.

Değiyorum yüzlerin kızarmayı unutmuş tenlerine, aslı astarı olan bir hikâyenin gölgesini ısıtıyorum göz bebeklerinde. Renk renk, şekil şekil yaraları, imtinayla yıkıyorum duru bir suyun içinde. Eşit dağılıyorum bazen çehrenin her bir hücresine bazen bakışlara tutunuyorum, kendimi gizlemek istercesine.

Henüz taşa dönmemiş, yosuna değmiş bir kalbin en beklenmedik anından geliyorum. Titreyen seslerin, yutkunan boğazın, bir kuşun kanadında kaybedilen umudun bırakmadığı izden geliyorum. Bir iz bıraksa bulunacak son çarenin, son bir gayretin 'lâ' dediği yerden geliyorum.

Kendine dönmelerden, kendinden geçmelerden, kendini görmelerden kendine gelenlerin yanından süzülüyorum. Bir saza, bir söze, bir bakışa belki de bakmayışa, bir öteye hatta bin bir tövbeye mağrur olanlardan soruluyor adım. Aktıkça berraklaşıyorum adım adım...

Bir manzarada en sisli renk, bir cama yansıyan en buğulu zerk, her cümlede bir vedaya denk oluyorum. Bazen kaybolduğum da oluyor bir mektubun, eski bir fotoğrafın emektar bedeninde. Bazen iz bırakıyorum ipek, beyaz bir mendilde. Bazen susuluyorum, bazen yutuluyorum, bazen sır oluyorum yastık kanaviçelerinde.

Kime sorsanız biliyor ama kimi sorsanız bilmiyor tam anlamıyla esbabı mucibemi. Zayıftan yana sanıyorlar tüm maharetimi. Oysa ben en çok güçlünün ve haklının yanından geliyorum.

Bir çiğ tanesinden, bir yağmurun en dingin yerinden, bazen kıyıya çarpan fırtınalı bir dalganın sesinden geliyorum. Kimi zaman sabrın sus'undan geliyorum. Bekleyişin ne yapacağını bilmez telaşından ve pek nadiren de hak edilmiş bir sevincin arkasından geliyorum.

Ben sana, senden geliyorum. Senin sorgundan, korkundan, yankından çıkıyorum yola. Biletli değil hiçbir yolculuğum, yüküm bende değil. Senin yükünü senden taşıyıp, akıtıyorum. Yol büyüyor, yol yürüyor, yol sürüyor ben yola çıkanla yol oluyorum.

Ben akarken başlıyor hayat ve son nefeslerde bir yerlerden yine ben duyuluyorum. Bir vedada bir alem olup düşüyorum toprağa, bazen de doğuş oluyorum ilk solukta. İkisi arasında kalan tüm zamanlarda kalbini taşıyorum, yüzünden avucuna. Ki sen beni en çok göz bebeğinden tanıyorsun, bense seni biriken bir yolculuk'tan, kirpiğinin ucunda...

Bir Arayış

Olarak Yol

Eda Ercan

Bazı sözcükler düşünce dünyamızda tek bir ışık yakar ve onlar hakkında hayal kurmakta özgür hissedemeyiz. Yol asla bu kavramlardan biri değil. Kimin aklına yalnızca üzerinde yürüdüğümüz kaldırımlar veya caddeler gelir ki? Düşüncelerimiz derinleşir, tahmin yürütmeye çalışırız. Burada kastedilen hayatın kendisi, insanın kendine belirlediği hedefleri hatta biraz daha somut düşünmeyi sevenler için yazın çıkılan uzun bir gezi rotası da olabilir. Bizlerde yoğun ve komplike çağrışımlar uyandırsa da aslında en basit tanımıyla yol kavramının, yaşamı yarattığına ve büyüttüğüne inanıyorum.

Kimine göre adeta bir serüven olan yaşamımız; tesadüfen tanıştığımız insanlar, önemini inkâr edemediğimiz zaman olgusu ve bu serüvenin yapıtaşları olan duraklarımızdan oluşuyor. İster sık çizgilerle belirlediğimiz yolumuzda uzun molalar vererek; ister hız limitini aşarak zikzaklar çizerek ilerlemek bizim elimizde.

Bizim tercih ettiğimiz rotadan bağımsız ve oldukça çılgın kabul edilen Beat Kuşağı'nın yolculuğu ise 1929 Dünya Ekonomik Buhranı'ndan sonra başladı. Bu dönemde işçiler ceplerine doldurdukları bolca umutla Amerika'yı boydan boya dolaşmaya başladılar. Yol onlar için hayatta kalmak demektir. Mücadelelerini sürdürmek istiyorlarsa durmalarına izin yoktu. İş bulma ve yaşama tutunabilme arzusunun doğurduğu istikrarlı mücadeleleri, Beat Kuşağı'nın ilhamı olmuştu. Columbia Üniversitesi'nde tanışan üyeler ortak bir arayışın içinde buluştu. Bir arayış simgesi olarak gördükleri "yol" onların felsefeleriyle bütünleşti ve yolculukları işte böyle başladı.

Amaçsızca dolaşırken tanıdıkları yeni insanlar ve mekanlar eserlerinin temellerini inşa etmelerine fayda sağladı. Bu öğrenci grubunun üyeleri başta edebiyat olmak üzere sanatla yakından ilgiliydi ve inanışlarına göre edebiyatın üretim yeri de yollar olmalıydı. Onların kaçak trenlerle, otostoplarla geçen bu arayış süreçleri bizlere Jack Kerouac'ın "Yolda" romanını, Allen Ginsberg'in "Uluma"sını kazandırdı. Yazdıkları pek çok eser sansürlenerek yayımlanabildi. Çünkü onlar eserlerindeki üslup ve içerikte de tıpkı hayat tarzlarında olduğu gibi alışılmışın dışındaydılar.

Günümüzden bir bakış attığımızda Beatniklerin uzun yolculuklara olan bağlılıklarını, gereksinim duydukları özgürlüğe bağlamak mümkün. Arayışları başka bir deyişle yolları, belki de aradıkları özgürlüğü onlara sunmuştu. Tüm sisteme, düzene, alışkanlıklara ve geleneklere karşı duruşları ve yaşam tarzları kendilerinden sonra gelen önemli isimlerin de ilhamı kaynağı oldu. Bu isimlerden ilk akla gelenler The Doors'un vokali Morrison ve The Beatles üyelerinden John Lennon.

Onlar sahneden ayrılırken 60'ların Hippileri bıraktıkları mirası devraldı. İki kuşağı birbirinden ayırırsa Hippilerin komün yaşamına karşı Beatniklerin bireyselliği öne çıkarmasıydı. Beat Kuşağı yazarları, edebi eserleri başta olmak üzere tüm üretim ve miraslarıyla bugün bile izlerini hissetmemizi mümkün kıldılar.

Yol

Umut oban

Ufukta bir liman yok
Savrulacak ruhun elbet bu sebepten
Yabancı olduğun kaldırımlar üstünde
Diri, damarlarına sığmayan toyluğun
Okyanusta bir cesedin cildi misali yedi katından sıyrılacak
Alnından akan ter, tozuna karışacak bir daha geçmeyeceğin sokakların
Bir kambur sırtında eğecek boynunu
O ki safi vicdan, safi kibirden
Belki sevda, belki kayıp, belki ölüm
Bir tokat zerk olacak yüzünde hakikatin elinden

Yaratan rahmindeki yaradılışla gösterecek sana yabancı bildiğini
Bu kusur, kusur mu demeli şayet?
Bu olgunlaşmamış varlık; reddiyesi imanın
Tanrının gölgesi üstünde kök salmış bir yalnızlık
Kara bir muska gibi asılacak boynuna ansızın
Akıbeti, takvim kağıtlarına yazılmış

Doğru olmak
Doğru yolda olmak yitirecek kıymetini
Bir sokak köpeğinden hallice viranlarda uyutacaksın zihnini
Toz içinde paçaların, kabuk tutmuş ellerinde son hasadın meyveleri
Bir bıçkı yorgun düşmüş belinde asılı durmaktan
Yırtılmak üzeredir urgandan kemerin
Unutacaksın hangi izin, hangi yaradan kalma
Kibrini pirinçten bir kâsede eriteceksin yürüdüğün her yolda
Kemerin düşecek, gevşeyecek belin
Ruhunu sarmak isteyecek organ
Bir zaman, sahip olduğun her beden çevirecek seni kapısından
Katrana bulanmış kelimeler sarf edeceksin
Bozulacak nice yıllar sevda sözleri söylemiş dilin
Yol, sana vedayı feyz edecek
Tren garlarında üfleyeceksin ciğeri delen kokusunu hasretin
Gece, başının üstünde
Başın yerinde oldukça sığınacağın bir karanlık bahşediyor sana gökyüzü
Gözlerini devirmeden kurumuş salkımlar gibi
Doğruca bak felaketine, doğumundan beri sarmış olan varlığını
Avare dolaşmak bu yıkılmış beldesinde zamanın
Gidip gelmek sıcak tenler boyu avare
Yaşamak, yolda kaybolmaktır
Gökyüzündeki karanlık ardında kurtuluşun yok
Gölgeler, ardında kardeşçe gölgeler besliyor
Sırtında Kâbil'in nefreti saplı bir hasta gibi

Bir liman yok
Savrulacak elbet ruhun bu sebepten
Yaşayan hiçbir şehri konağı bilmeden
İnzal bellemek beşerin ayağı değmiş her karış toprağı
Yürüdükçe ağırlaşırken silkinip küttlesinden varlığının
Yolda olmak, yok olmaktır

Frederica

Süveyda Güleç

Frederica

12 mil sonra sendeyiz
Nerden gelip nereye gittiğimiz belirsiz.
Ilık bir gece yarısı,
Tepede kuzey yıldızı
Kendimizi kaybettiğimiz yerdeyiz

Frederica

Bu nasıl yolculuk söyle bana
Gitmek istediğim yere yaklaşıyor muyum
Sanki yol gittikçe uzamakta.
Oysa yorgunum çoktandır
Biliyor musun bu kalp yıllardır
Elini tutacak birini aramakta

Frederica

Kader seni önüme çıkarmasaydı da
O yaz akşamı camları hafif aralık
Rüzgarla yarışan bir kısırdan farksız
Kırmızı kapılı arabada giderken
Buğulu gülüşlerinde sesini
Eski şarkılara eşlik eder gibi
Bulurdum yine seni

Bilinmez

Asuman Çıtlak

Her şey bir ritim tutturmuş gidiyordu. Silecekler, sayıklamalar, yağmur... Ritimsiz bir karanlık. Öyle, dümdüz bir karanlığın içinden gidiyorduk, bilmeden. Bilinmezlik Eylül'den olsa gerekti. Gök, içimizde büyüttüğü duygudan böbürlenircesine her defasında daha derinden inliyordu. Damlaların zihnimize düşen ritmi bilinmezimizi döverken, görüşümüzü bulandıran damlaların bizatihi kendisi bilinmezimiz oluyordu. Bilemedik o gün o kadar yağacağını, ah Eylül...En sevdiğim ay Eylül. Hüznünü ayrı, bilinmezini ayrı sevdiğim Eylül. Gününü güneşini ayrı, yağmurunu ayrı sevdiğim Eylül. İlk okul günü dönüşü, yaz boyu oyunlar oynadığım arkadaşlarımı sokakta bulamama endişesini boğazıma düğümleyen Eylül... Yine konduruvermişti yüreğime üfledikçe sızlayan sızılardan.

Kurumuş dudaklardan üflenmiş sayıklamalar da ritmini tutturmuştu o akşam. "Baba, korkuyorum." diye sayıklayan fondaki ses, bir şiir bir şarkı bekliyordu benden. İyi de benim şiirim, şarkım var mıydı? Benim sızım, bilinmezim vardı. Susamazdım. Bir şeyler söylemeliydim. Gök derininden inliyorsa, ben de sızımdan çağlayabilirdim. Bunun nasıl bir düet olduğu hala bilinmez!

Zor olmuştu söze başlamak. Başlamak hep zordu ya, neyse. Evden çıkmakta zor olmuştu o gün. Kırk türlü soru, olmadık senaryolar, hesaplamalar... Bu iş nereye varırlar kovalamıştı da ancak çıkabilmiştik evden. Şükür ki, valimizde korkumuz hep hazır. Can da korkuyordu. Susamazdım. Utana sıkıla karıştırdım valizi, iyice daldırdım içine elimi ve nihayet buldum sessizliğin omuzlarına atacak bir şal.

Can'ın yaşlarındayken ben de gök gürültüsünden korkar; ne yapacağımı, nereye gideceğimi bilemezdim. Yatağın içinde öylece oturur, gözlerimi çivisi gevşemiş tabloya dikerdim. Saklanacak başka yer yokmuş gibi tabloya saklardım kendimi. Beyazı yokmuşçasına kapkara, karanlığı sevdirecek kadar parlak bir çift gözle dinlerken hikayemi bir an sustum. Sessizliğimi de dinledi Can. Susamazdım, anlatmaya devam etmeliydim. Ama bir an sustum işte. O an, eski bir dosta rastlamış gibi sevdim bütün bilinmezleri. Aslında içten içe hep sevmişim onları eylül gibi. Fark ettim. Direksiyonu kavradığım gibi kavramıştım bilinmezleri, bilinmezde olmanın ne demek olduğunu. Anlamıştım; içindekilerden tiksindiğim bir valiz, rezil hissettiren bir korku ile parmaklarımın ucunda kıyısından kıyısından yürüdüğüm bilinmezimi... Anlattıkça yol daha görünür olmuştu. Ben bilinmezimle sarmaş dolaş... Bu kucaklaşmayı kutlayan sorular da ritmini bulmuştu artık. Can'ın soruları tempo tutuyordu şarkıma. Şarkım!

"Baba, tablo nasıldı? Hangi renkler vardı? Tablonun neresine saklandın?"

"Bir parça siyahtan nasibini almış bütün renkler vardı. Öyle ki yer yer bütün renkler siyaha yakınsıyor, yer yer fırçada boya kalmamacasına yol almayı başaran darbelerin sonunda saydamlaşan renkler sakladıkları beyazı gösteriyordu. Karanlıkla bütünleşmiş bir dağın yamacına yaslanmış, sınır çizgilerini karanlığa kaptırmış bir ev vardı. Küçük pencerelerinden süzülen ışık olmasa kimsenin fark etmeyeceği bir ev. Sarısı sıcak, büyü tablodan taşan bu ışığın koskoca tabloda aydınlatılabildiği tek yer evin önünde kıvrılan, adeta ışığa pervane olan patika yoldu."

Cümlelerim ön camımıza düşen aydınlık bir şiir olmuştu. Bilinmezimizle akan, kıvrılan bir de şiirimiz vardı artık.

"Hala korkuyor musun?"

"Korkmuyorum baba, ama tablonun neresine saklandın?"

"..."

"Can, bak ileride bir ev var. Oraya saklansak mı?"

"Böyle güzel. Hem zaten yol bizi saklar, değil mi?"

"Saklanmış!"

Saklanmış, bilmezdim. Bilmezdim, herkesin bir bilinmeze koyulup yol olduğunu.

Sen

Yağmur Deniz Steidl

Merhaba, ben Yol.

Seni kendine götürmeye geldim. Üzgünüm! Gizli gizli dualarına kulak verdim. Orada hep kendinden bahsettiğini duydum ama bir türlü onunla tanışamadığını da... İnsan bilmez kendinin, çıkılıp gidilen bir yer olduğunu. Senin yolunu ancak sen bulabilir, sen yürüyebilir, sen bilebilirsin. Sorma boşuna ona buna. Aşkla tanıştıracacağım seni önce. Önce, dışardan vücuduna girmiş yabancı bir madde gibi tepki vereceksin. Sonra o tepkinle tepkimeye gireceksin. Yerle gök yer değiştirecek. Yoldan çıkmış hissedeceksin ama aslında kendinle, yapabileceklerinle ve bir şeyi her şeyinle sevebilmekle, orada tanışmaya başlayacaksın. Geçtiğin en güzel yollardan biri olacak, gülü ve dikenini dolu. Baktığın, duyduğun, tattığın her şey anlamlı gelecek. Oysa sen en anlamsız davranışları sergiliyorsun. Aşk hali, od halin olacak ve sönmek için tükenmeyi bekleyeceksin. Tükendiğinde, küllerinden tekrardan doğup, yola devam edeceksin. "Temkinli aşk diye bir şey yoktur"u öğreneceksin. Eğer şanslılardan olmayı dilerse de bunu birden fazla kez hissedeceksin.

Yağmurun ardından açan, gecenin bitiminde doğan ve karanlığı yok eden güneşe inanacaksın. Ondaki umduğun medet, doğayı pusulan bildirecek. Etrafındakiler hava şartlarına dayanman için, kapı baca açacaklar sana. Kimisi dengeni bulman için itecek seni suya. Islanmışlığına tam ağlarken, biri havlu tutacak sana. Hem de çeyizinden çıkarıp verecek. Onun düşününde olmadığını ama senin düşününde karşılıklı göbek attığınız, ıslak günlerin hatırına. Karnın acıkacak gözün fırındaki sıcak ekmeğin ucunu kesecek cebin delik olacak. Hepsi aynı anda başına gelecek. O an gökten bir melek de senin için inecek. Yorulmalar başlayacak. Önce bedenini sonra da ruhunu, bir oturmak isteyecek. "Durmadan yürünür mü, ne zaman varacağım bana?" diye isyanların başladığında, balkonundaki iki sandalyeden birini sana uzatan biri çıkacak karşına. Önüne bir fincan da kahve, bir de 'bizim oralardan' diyen akide şekeri... Özlem başlayacak, yürüyüp içinden geçtiğin onca yola. Bakacaksın, geriye bakmaktan boynun tutulacak. Ruhunu, canına karışacak. Bir şarkı rast gelecek radyoda bayram günlerine döneceksin, evin büyüklerinin sağ olduğu zamanın yerini dolduramadığı...

Özlemin arttıkça da akideleri dolduracaksın yanaklarına, çok gelecek. Biri boğazına takılacak, öksürmeye başlayacaksın. Tam o sırada altındaki sandalyeyi çekeceğim, düşeceksin yere. Göz yaşların mevsimin olacak. Tam “Bitti, bittim artık” dediğin noktada, sana yaralı bir kedi yavrusu yollayacağım. Ona baktıkça, kendi yaralarının iyileşmeye başlayacak. Birine bakmak sana iyi gelecek. Sana uzanan ellerden öğrendiklerini, bu sefer sen uzatmaya başlayacaksın kediye, köpeğe, derken insanlığa karışacak kalbin.

Yeniden güç bulacaksın, devam etmeye... Bir ayna olacak o kedi yavrusu sana, sevildikçe nasıl iyileşilir görülen. Kendini sevmeye, o gün başlayacaksın. Kendini sevmeyi öğrendikçe de kendinle tanışmaya tekrardan heyecan duyacak ve hayattan yolun devamını dileyeceksin. Dileğin gerçek olacak. Sen kendine yürümeye devam edeceksin. Bu sefer sevgiyle başladığın bu yolda, sevginin nasıl çoğalttığını görebilmen için kalabalık yollardan geçeceksin. Kahkahalarıyla yeşerecek yolun. Elbirliğiyle kurulmuş sofralarıyla doycak karnın. Baharların ekim, yazla kışın da hasat ayları olduğunu bilecek ve her baharda kendini ekeceksin. Artık kendi suyun, toprağın, ışığın ve bir de arkadaşın olacaksın.

Sana paralel yürüyenlerle yoldaş, yolu senle kesişenlerle de Candaş olacaksın. Ne zaman bitti denirse, devamın o noktada başladığını bileceksin. Ve devamın, kendine olacak. Seni dünya, dünyayı yörünge kılacağım ve evrendeki yerini de kendin. Yol senin hikayen, hikayelerin senin yolun olacak. Sen, ‘Sen’ adında bir hikâyeyi, uçsuz bucaksız yürümeye devam etmeyi, hayat bileceksin.

Hazırsan çıkabiliriz lütfen devam butonuna basınız.

Kendi Yolunun Yolcusu Olanlar: Martin Eden

İrem Karabudak

Dil ve anlatım yönünden etkileyici olduğu kadar da sürükleyici, yalın olduğu kadar da cana yakın... İnsanı çekip etkisi altına alan, onu kendisiyle tekrar tanıştıracak nitelikte bir eser:

MARTIN EDEN...

Mekan değişken olsa da zaman on dokuzuncu yüzyılın son demleri, yirminci yüzyılın başları. Yirminci yüzyılın başlarında kapitalizmin belki de en çıplak, en acımasız olduğu, bir kısmı zengin ederken büyük, yoksul kitleyi yakıp kavuran bir dönemdeyiz. Ana karakterimiz Martin Eden, herkesin tanınması geren bir karakter bence. Kitabı okurken hayrete düştüğüm, azmine hayran kaldığım benzersiz bir kişilik. Kitabın başlarında gemilerde çalışan, mavi yakalı, eğitimsiz, alt sınıfa mensup genç bir delikanlı... Bizim Martin, günlerden bir gün Ruth adlı bir kıza tutulur. Ruth; burjuva sınıfından, varlıklı bir ailenin olgun, akli başında diyebileceğim kızı. London'ın Martin ve Ruth'a dair sayfalarca betimlemesinden sonra anlaşılıyor ki, o altın sarısı saçlar, mavi gözler bir daha Martin'in aklından çıkmayacak. Bizim Martin de başına geleceklerden bi' haber, abayı yakar kıza. "İlk görüşte aşk" mı desem, bilemedim. Ama biliyorum ki sanki yürekte çok akla, akıldan çok hırslara dayalı kavurucu bir aşk hikayesi bu. Martin kıza tutulur tutulmasına ama onun yanındayken kendini ne denli heyecanlı hissediyor, kalbi ne kadar pır pır atıyorsa bir o kadar da kendini "kör cahil" addeder. Ve sırf sevdiği kadın için kendini geliştirmeye, değiştirmeye ve değişmeye başlar, yazılar yazmaya karar verir.

İlk olarak konuşma tarzından başlar değiştirmeye. Hayatında adını bile duymadığı, hiç eline almadığı kitapları okumaya başlar. Marx okur, Nietzsche okur. Sadece edebi eserlerle kalmaz, pozitif bilimlere de hakim olma gayesine bürünür. Öyle ki okuduğu kimya kitaplarında anlatılan deneyleri, hayalinde yapıyormuşçasına canlandırır ve hiç okumadığı kadar okumaya, hiçbir şeyin peşinden koşmadığı kadar bilginin peşinden koşmaya başlar. - bir de Ruth'un tabii-

Kitapta her bir sayfayı değiştirdiğinizde Martin'in de değişimi ve bunun için verdiği çaba gözler önüne seriliyor. Okurken hep kendime "Martin tüm bunlar için o motivasyonu nereden ve nasıl buldu?" diye sorup durdum. Sonuçta denizciliği bırakıp yazılar yazarken geçimini sağlamak için sahip olduğu tek takım elbiseyi bile kiraya çıkaran bir gençten bahsediyoruz.

HİÇ DE UZAK DEĞİL, AİLEDEN BİRİYMİŞÇESİNE...

Martin Eden'ın başına gelenlerden bahsettik hep, biraz da kendisinden konuşalım. Kitabı okudukça anlıyorsunuz, artık Martin de bizden biri. Ailenin küçük kardeşiymiş gibi, o kadar çok seviyoruz yani! Fakat bunun yanı sıra sorgulamak lazım, "Martin Eden" karakterinin dünya edebiyatında nasıl bu kadar kabul gördüğünü. Aslında cevap çok açık: Martin de bizler gibi insani zaafıya sahip olan, azmi yer yer hırsa dönüşen, değişirken, gelişirken ve kendini var ederken yanı başınızda sizlerle sohbet eden bir dosta dönüşüyor. Öte yandan, ona çevresindeki herkes köstek olurken, (zaman zaman Ruth bile) destek olacak bir tek kişi bile yokken ilham veren bir başarının hikayesidir Martin Eden. Böylelikle anlıyor ve inanılıyorsunuz ki amaçlar farklı da olsa hedefe ve gerçeğe ulaşmakta tek yol göstericinin bilginin gücünden geçtiğini, ilham alıyorsunuz Martin'in hayatla böylesine verdiği bu savaşı ve dirayeti. Sınıfsal farklılıklar, sınıflar arası çatışma da okurken dikkatleri üstüne çekiyor. London bu konuya parmak basarken asla gerçeklerin arkasına saklanmamış, aksine 20. yüzyıl Amerika'sına bir ayna tutmuş. İşte böylelikle sınıf atlamanın da simgelerinden biri oluyor Martin ve saydığım tüm sebeplerden ötürü ete kemiğe bürünüyor satırlarda.

GERÇEKLER HİÇ BU KADAR ACITMAMIŞTI!

Kitabı okurken sorgulanılan bir başka şey de "mükemmellik" algısı oluyor. İdealizmi verirken bir yandan da sorgulatan bu kitap aslında "mükemmel" denen bir şey olmadığını hatırlatıyor okuyucuya. Bilgi ve hedefleri uğruna kendini kabul ettirebilmek için uykuyu bile düşman belleyen, yoksullukla, daha da kötüsü sevgi yokluğuyla mücadele veren bu insan aslında o "burjuva sınıfını" nasıl da gözünde büyütmişti, bir süre sonra herkes ona nasıl da boş geliyordu... Bu kadar emek verip kendi kariyerini tırnaklarıyla kazıyarak var eden bu adamın "hazin" sonunu okurken bir kez daha hatırımda yer etti bu düşünce.

"Bu adamların zeka kıtlığını, kitaplarda okuduğu filozoflarla ölçüyordu. Profesör Caldwell hariç, Ruth'ların evinde bir tane bile dev bir beyinle karşılaşmamıştı... Geriye kalanlar kafasız, yüzeysel, dogmatik ve cahil insanlardı. Martin'i asıl şaşırtan bunların cehaletiydi. Bu insanlara ne olmuştu? Neredeydi bunların eğitimi? Onlar da Martin'in okuduğu kitapları okumuşlardı. Nasıl olurdu da bu kitaplardan çıkarımda bulunamazlardı?" (sf. 322)

Sonuç olarak kitabın içerisinde aşktan, yaşama verilen dirence, insanlar arasındaki ilişkilerden, dönemin siyasi çalkantılarına ve ideolojilerine; siyasi, ekonomik ve sosyal anlamda kısa soluklu insanlık tarihine kadar pek çok alana hitap eden bu kitapta herkesin kendisinden en az bir şey bulabileceğine inanıyorum. Tutkulu bir aşkın nasıl devam ettiği ve sonuçlandığı, insan denen mahlukatın ne kadar da garip ve sıra dışı olduğunu gözler önüne seren; fazla umutlandığımız, büyük beklentilere sahip olduğumuz kişilerin aslında ne kadar da boş olabileceğini gösteren büyük bir eser bence. Yazdığı eserle hayatı değil anlatmak size yaşıyor, hem de en içten, en şeffaf ve en acımasız haliyle -olduğu gibi-

YAZARI TANIYALIM

Bir eseri anlamaya ve irdelemeye çalışmanın yolu ilk olarak yazarı ve yazarın yaşadığı dönemi içselleştirmekten geçer. Hele belirttiğim gibi yarı otobiyografik nitelikte olan bu eser için kaçınılmaz oldu bu.

Çocukluk yılları hep yoksulluk içinde geçmiş London'ın. Eğitimi kesintilerle sürse de beş yaşında kendi kendine sökmüş okumayı. Kitapta Martin Eden'in de pek sevdiği, adeta ikinci evi addettiği Oakland Yerel Kütüphanesi'nin müdavimlerindenmiş London. Kitapları çok sever, gece gündüz kitap okumuş kütüphanede. 17 yaşında Japonya'ya gitmek için bir gemiye tayfa olarak yazılmış. (Belki de bizim Martin'in denizcilik günleri o günlerden şekillenmeye başlamıştır, kim bilir.) Berkeley Üniversitesi'ni kazanmış fakat maddi imkansızlıklardan devam edememiş. Fakat orada daha sonra onda büyük etkisi olacak Darwin ve Nietzsche'nin eserleriyle tanışmış. Parasızlıktan 1897 yılında Klondike Altın Avına katılmış fakat bu yolculukta denizci hastalığı olarak da bilinen "skorbüte" yakalanmış. Aynı zamanda bu yolculuk onu üne kavuşturacak olan "Vahşetin Çağrısı" eseri için ilham olacaktı.

Benimsediği siyasi anlayış tam net olmasa da 20 yaşında sosyalizmi benimsediği bilinmekte ve London, Amerika'da o zamana kadar soylular için üretilmiş olan edebiyata, bütün sınıflara hitap etme anlayışını ortaya çıkarmış.1929'da New Masses adlı derginin dediği gibi "Amerika'nın o zamana kadar ilk ve tek proleter yazarı..."

Cezayir'de Bir Akşamüstü

Beyza Gazel

Göğün yüzünden soluduğum dumanlı
Rayihalı nefesinin bulutlar gibi ciğerlerime dolduğu,
Doğumum üç yüz asır sürdü ben dünyanın karnındayken,
Ölüm, soluğun ile karıştı yıldızlı geceye.

Kulağımda Tel Aviv ezgileri, kafiyeli Acem beyitleri,
Koltuğumda yarım asırlık kitaplar, aşağı ve yukarı sürünen kunduralar,
Hep aynı hikayesi yeryüzünün,
Aramak üzerine yazılan.

Cemalettin Sokağı'na varlığı emanet ettiğim köşe başı,
Şimdilerde Yusuf'un kuyusundaki karanlığı hapseden Markiz duvarları,
Ruhun izbelerinde yitip giden sen fikrine karışıyor yeniden.
Siyah telveli öğleden sonraları.

Bir yokuşta asit kağıtları cebimde, ben değil ivme ile sarmalanan,
İner ve çıkar bu karanlık Kasım akşamında
Ya öleceğim son mektubu cebimdeyken Veli'nin,
Ya düşeceğim toprağın rahmine yeniden.

Zelda: Yolunu Arayan Bir Kadın

Ekin Şara

Günün ilk ışıkları, kollarını bir sevgili gibi dolamıştı Cihangir'in yokuşlu sokaklarına. Güneş, kirli benizli bir sonbaharı yırtarcasına yükseliyordu binaların ardından. Üst üste yığılmış yüksek yapıların, dışı beton grisi bir örtüyle örtünmüş binaların arasında monoton hayatının bir parçası olarak yürüyen bir insan için ne kadar anlam ifade ederse o kadar anlamlı buluyordum yola koyulmayı. Oysa dünya büyüktü; bir başlangıç, bir merhabaydı kimileri için. Kimileri için ardında bıraktığı bir burukluk kadar içtendi yola koyulmak. Kimileri içinse akışında olan zamana karşı meydan okumaktı. Ben, en sonuncu ihtimali elemeştim kendi gölgemin sınırları dışında yaşayamayan bir insan olduğumdan. Bu ihtimalin dışında kalan insanlar, atılğanlıklarının karşılığını bahtiyarlıklarıyla tamamlıyorlardı. Biz, işte bu güz mevsiminin birer parçası gibi soyutlanmış, solgun renklere hayattan. Bizi yola çıkaran bir ses, bir ışık, bir an duyumsamak istiyor fakat bunun zaferine bir türlü erişemiyorduk. "Hangi amaca hizmet etmek bu?" diye sitem ediyordum kendime, ayağımın altından taşlar kayarken... Bariz bir amaç yoktu belki, amasız fakatsız bir kabulleniş biçimi de değildi şüphesiz, öyleyse neydi? "Söylesene Zelda, hadi parmak kaldır söyle!" Kollarımı göğsümde kavuşturup çiçek olmuştum soğuktan. Zelda, bir yolculuğun ilk adımları... Düşünüp gülmüştüm kendi kendime. Bir kitap kapağına yakışan ne çok isim vardı böyle insan isminden türeyen. Yola çıkmakla başlıyordu işte her şey, bir kitabı kitap yapan, onun sayfalarını tamamlayan, o sözcüklere anlam yükleyen... Sonra o ağaçlar, o matbaa makinesi, o mürekkep... Kırmızı mürekkep... Bir keresinde küçükken, henüz sayı saymayı yeni öğrenen bir çocukken babamın doktor önlüğüne kırmızı mürekkep dökmüştüm de ne çok kızmıştı annem: "Daha yeni yıkadım!" diye. Doktor önlüklerine bulaşan kandan daha kalıcı demek ki, diye düşünmüştüm işte o zaman. Söz uçar yazı kalır diye boşuna dememişler ya, tabii kalıcı. Her neyse efendim, ben daha mini mini minnacık bir bebekken, ağlamayı bile yeni yeni öğrenir, hecelere bölerken; ismimi hüviyet denen o renkli, renginden pek de bir şey anlaşılmayan kağıdın bir köşesine iliştirivermişler. Ben doğduğumda ay kadar, yıldızlar kadar aydınlık ve berrakmış benim yüzüm. Aramış, taramış en sonunda karar vermişler ismime: "Selda olsun!" demişler. Selda diye günlerce muhakemesini yaptıkları ismim babam nüfus dairesinden çıkarken olmuş size Zelda. Almanca'da savaştı ve güçlü kadın, İbranice'de ise; mutlu ve kutsanmış anlamına gelse de, Selda ya da kayıtlara geçmiş haliyle bendeniz Zelda, bu iki literatürün anlamını da karşılamıyor. Kimliğe geçirilen ismine rağmen kimliksiz bir kadın Zelda. Ömrü yollarda geçse de yolculuk nedir, bilmiyor.

Bir yolculuğu yolculuk yapan şey, yürekliliktir. Her insan yola koyulamaz, her insan yazgısını kabullenip yeni baştan yazamaz. Her insan yolculuğa çıkamaz. Çünkü bazı insanların kendi hayali ülkelerinde hava şartları mevsim normallerinin üzerinde olabilir. Kara veya hava trafiği kilitlenmiş ya da felç olmuş olabilir. Bazı insanlar vardır ki, yolları yıkılsa dahi o yolları yeniden, kendi elleriyle inşa ederler. Onarır ve korurlar. İnşa ettikleri tüm yollar tıklım tıklım olsa gene de aldırış etmezler. Özgürce uçmak ister işte öyle insanlar. Süzülerek, göğe doğru uzak ülkelere giden bir yolda kanat çırpırlar. O an göç zamanı gelmiştir onların, zamansızdırlar. Gagalarına tutuşturulmuş bir zarfla gelecekte haber taşırlar. En çok da gökyüzünden birer birer, yeryüzüne bıraktıkları tüyleri insanlara yol göstereceğini diye uçarlar. Kimilerinin ellerine geçen o tüy bir mürekkebe batırılıp mektup yazar. O mektup, uzak denizlere doğru bir şişenin içerisinde yola çıkar. Yeni yerler görür, yeni kıtalar keşfeder haritalara ismi geçmemiş ormanların ardında. İslanıp buruşsa dahi mektupluğundan bir şey kaybetmez. "Su birikintisine basma Zelda, sen yoluna uçarak devam edemezsin." diyor bana içimdeki o ses. O kadının, tarihe cadı diye geçmiş falcı kadının sesi. Gelecekte haber getirmiyor mu o kadınlar, yani o ses de? Öyleyse sen de kuşsun Zelda. Kendi kafesinin kapılarını, kendi kendine kapamış bir kuş. Dünyaya demir parmaklıklar ardından bakmaya alışmış bir kuş, yolculuklardan korkan bir kuşsun. Hangi kuş durabilir yerli yerinde, hangi kuş daldan dala konmadan yaşayabilir hayatı? "Kuştu, kafesti derken aklını oynattı dedirtecek bu kadın bana. Genç yaşta adımız deliye çıkarsa yollarını değiştirirler sonra. Hem iş var daha, işe geç kalacaksın Zelda!"

İstanbul'un bir dehliz gibi giderek daralan siyahi sokaklarından sonra deniz havası soluyorum. Ciğerlerim, çiçeklenmiş taze bir bahar dalı kadar ferah. Uzakta, kıyılarda tarihin göze çarpan her bir kalıntısını bir kez daha izliyorum büyük bir ilgiyle. İstanbul, öyle bir şehirdir ki binlerce yıldır yaşamış olsa da her köşesini yeniden görmüşçesine bir zevk uyandırır insanda. Fabrika bacalarının, egzoz dumanlarının, sigara dumanlarının, envai çeşit seyyar satıcı dumanlarının kirletemeyeceği kadar mavi, engin bir göğü vardır bu şehrin. Dalgalar, göğü bir boyacının fırçasıyla maviye boyayıp durulmuş gibi, bir sırrı saklar gibi köpürür kıyılarda. Vapur iskelesine doluşan insanları bu sırla karşılar. Yolculuğun cazibesi dalgalar ve rüzgardadır. Her gün, milyonlarca insan yola koyulur işe gitmek için bu kentte. Sıkış tepiş, oradan oraya savrulur işe gider ve işten dönerler. Geriye, yirmi dört saatten koca bir hiç kalır. Uykuyla bölerler hiçliği. Zamansızdırlar, göçmen kuşlar gibi. Zaman kavramı, yerle bir etmiştir kendini hayatın bu monotonluğu içerisinde. Zelda da onlardan biridir işte. Kahkülleri alnını okşayan genç bir kadın...

Vapura genç yaşlı doluşmuş bir sürü insan. Kimisi bir köşede gazete okuyor, kimisi martılara simit atıyor, kimisiye geçip giden manzarayı seyrediyor. İçeriden bir ses geliyor. Eski bir şarkının melodisi bu. Çocukluğumdan kalma bir şarkı, menekşeler kadar mor bir kasetten. Dur bakayım neydi bu, su gibi dupduru bir ses, bir nağme... Bir aşk şarkısı, hangi aşık söyler bu kadar güzel bir şarkıyı?.. Hah, işte buldum! Fikret Kızılok bu, gitarıyla yetmişli yılların tarihini yeniden yazan adam. Şimdilerde adına nostalji denilen, bizim içinse vazgeçilmez haline gelen ne çok şey solup gitti şu ahir ömrümüzde. "Aman Zelda, sen de yaşlı teyzeler gibi..." Başımı kaldırıp denize göz gezdiriyorum, İstanbul bile boynu bükük bakıyor bana. İkimiz de yaş aldık, diyor. Güzelliğinden bir şey kaybetmeden yaş almış bir şehir, bir yuva İstanbul...

Vapurdan inip iş yerine doğru yeniden yola koyuluyorum. Hava iyice aydınlanmış, güneş tepeye çoktan çıkmış ben zihnimdeki düşüncelerle meşguliyetteyken. Arabaların cirit attığı bir yol kenarına geçiyorum ağır adımlarla, adına; yaşamı adımlamak diyorum. Zelda, yaşamı adımlıyor... Seviyorum bu oyunu, ismim günün birinde hangi kitaba konu olacak acaba? Bir kitaba adımlı verebilecek miyim? Ağaçlar var sonra, değecek mi? Benim ömrümü anlatan bir kitap, sahi ben neyi anlatabilirim? Her sabah işe gidip gelen bir kadın, bundan başka neyi anlatabilir ortaldığı bir ömürde? Elma şekerleriyle gönül eğleyeli yıllar olmuş, başka ney anlatılabilir? İzlediğim filmlerden, okuduğum kitaplardan bir kaç kare, bir kaç söz... gerisi koca bir hiç zihnimde. Zihnimi yalnızca su birikintileri, kuş sesleri, vapur düdüklüleri, araba kornaları... bir korna sesi bölüp geçiyor düşüncelerimi. Başımı kaldırıp etrafa bakıyorum, etraf kalabalık. Karşıdan karşıya geçen sırt çantalı, okul önlüklü çocuklar. Hayatın ilk adımlarını atıyorlar arabalar müsaade ettikleri vakit okul yollarında. Kimisinin elinden anne babası tutmuş, kimisi kardeşinin elini tutmuş, kimisi arkadaşıyla söyleşerek gidiyor. Ellerim, diyorum neden ısınmıyor bir türlü? Günlerdir düşünüyorum... Günlerdir düşündüklerim yolda okul önlüklü bir çocuk gördüğümde aklıma geliyor. "Sen de âlem kadınsın Zelda." Diyorum, gülüyorum gene. Yürüyorum, yürüdükçe yol da benimle beraber büyüyor. Yoldan çıkıp bir simit alayım diyorum, kalabalık müsaade etmiyor. Bir de bakmışım iş yerinin önüne gelmişim, ne simit alabiliyorum ne de yoldan çıkmayı becerebiliyorum. "Sen bu kafayla sadece işe gelip gidersen kızım Zelda, senin adından düşen S harfiyle alıp götürmüşler genç ruhunu." İçim burkuluyor. Bir yanım yola çıkmak için henüz erken, vakit var diyor; diğer yanım vakit çok geç... Yürekli bir insan olmadığım mı, adım atmaya korktuğumdan mı... Tereddüt ediyorum. Yaşam tereddütleri affetmez. İşe geldim, iş yerinin kapısındaayım. Yolumu saptırmadan geldim. Düşünerek, su birikintilerinin üzerinden atlayarak, göçebe kuşları izleyerek geldim. Cihangir'in puslu havasına karışarak, denizin üstünde süzülerek geldim. Dün gibi, evvelsi gün gibi, aynı saatte yönümü izleyerek geldim. İş yerinin önündeyim. Etrafımdan bana çarparak insanlar geçmekte. "Henüz vakit geç değil, henüz yolculuğun başındayız." Yönümü değiştirerek başka bir yola sapıyorum usulca. Ayaklarım ilk kez bu kadar istekli adımlıyor yolları. Boynumdaki fuları çözüyorum önce yırtar gibi, alıp bir ağacın gölgesine bağlıyorum. Havanın sisi, karanlık pusu dağılıyor birden. Ben geliyorum. İsmi konulmamış bir yolculuktan geliyorum, dünyadaki tüm yolculukların ismini koymaya geliyorum, Zelda; mutlu bir savaşçı...

Sintine

İlhan Gerimterdi

Anlayamadığım,
Yorumlayamadığım
İçinde sen ve şehrimin olduğu,
İzahı olmayan bir kabus bu

Vücut azap çektikçe
Zihinde körelir sananların
Çivisi çıkmış sıralara
Zorla oturtulup
Çirkin emellerine kürek çektiren
İnsafsız mahlukatların
Sintinesindeyim

Kabusumun
Delik deşik pırtısında
Esir bırakılmış küreklerinde
Düşlüyorum seni ve şehrimi

Muzdarip, cüret boyun eğmez zorbaya
Zincirle bağlansa da ayaklarım, kollarım
Faiktir hırslım
Açlığın terbiyesine inanan alçaklara

Güneşin doğduğunu dahi bilemediğim
Karanlığın kesif kokusunda
Zuhur bulur direnişim, sen ve memleketim

Elleri kamçılı gardiyanlar
Ne isterseniz yapın şimdi
Sorumlu sırtıma

Beklenen kahramanım güruhlarda
Özlenen arzuyum günahlarda
Zamanla silinse de bu izler
Kalır elbet tarihte bu yara.

Benlik Keşfi

Büşra Torun

“Bazen canım düşünmeden bir yolculuğa çıkmak istiyor.Hani tek ihtiyacım olan şey buymuş derler ya, tam olarak öyle hissediyorum.” derken ellerini birbirine kenetlemişti. Gözleri masadaki boş kahve bardağına bir o kadar boş bakıyordu. Onun için endişelendim. O gözler ne anlatmak istiyordu? Anlayamamıştım. Ani bir kararla masadan kalkarak odamdan arabanın anahtarını aldım. Yanına gittiğimde gözleri aynı yere bakıyordu. Anahtarı sallayarak “O zaman kısa bir yolculuk yapalım, içimizden konuştuklarımızı duymadığımız...” Sözlerim yüzünde küçük bir tebessümün belirmesini sağlamıştı. Dolaptan hırka alarak arabaya gittik. Hafif çiseleyen yağmur biraz daha hızlanıyor gibiydi.Arabanın camlarını biraz açınca toprak kokusu içeriye hüznle sarılı bir huzur vermişti. Emniyet kemerini taktıktan sonra “Nereye gidiyoruz?” diye sordu. Arabayı çalıştırırken derin bir nefes almıştım. “Bilmem. Aslında bilmek zorunda da değiliz.” Hafiften kıkırdar gibi olmuştu ama devamında bir şey söylemedi. Eski Türkçe şarkıların olduğu bir çalma listesi açarak dar sokaklardan geniş bir caddeye çıktık. Yağmur hızlanır sanmıştım fakat durmuştu. Camı sonuna kadar açıp kolunu rüzgarın rotasına emanet etti. Gözlerinde ki o boş bakışlara binen, anlamını bilmediğim anlamlar kafasındakileri merak etmeme neden oluyordu. Ama konuşmamam gerektiğinin farkındaydım.

Dağ yoluna geldiğimizde her iki tarafı da ağaçlarla çevrili olan yolu yıldızların ışığı aydınlatıyordu. Sanki ay yolun sonunda bizi bekliyor gibi tam karşımızdaydı. Saçlarımı dalgalandıran gece meltemi ruhumu okşarken gaza biraz daha yüklenip buna benimde ihtiyacım olduğunu fark etmiştim. Çoğu zaman kendi kendime düşünmek için bile vakit ayıramıyordum.Kaçtığım onca duygu içimin en derinlerini kemirirken hiç bir şey olmamış gibi yaşıyordum, yaşıyorduk. Mutlu görünmeyi huy edinmiştim. Mesela kendime en çok ihtiyacım olduğu zamanlarda hep kalabalıklaşmıştım.Sarılmam gereken bir ben varken köşe kapmaca oynamıştım duygularımla. En çokta iyi görüdüğüm için sorulmamıştı nasıl olduğum. Elbette bunun sebebi bendim. Bendim beni benden bu kadar mahrum ederken soran olur mu diye bekleyen. Yağmurun tekrar çiselemeye başladığını görünce sol elimi dışarı doğru uzatıp hızımı düşürdüm. Kafamı ona çevirdiğimde koltuğunu iyice geriye yasladığını gördüm. Gözlerinden süzülen yaşların sesini kendi kafamın içindekilerle uğraşırken fark etmemiştim. Sormadım. Ama içim ezildi.

Biraz ileride görünen sokak lambaları bize göz kırpmaya başladığında farklı bir manzaraya doğru ilerlediğimizi anlamıştım. Virajlı yoldan aşağı doğru inerken ağaçlar azalmaya başladı. Aşağı indiğimizde küçük evlerin olduğu dar bir sokaktan olabildiğince yavaş bir şekilde geçtim. Ortalıkta kimseler yoktu ve kasabanın bakkalı çoktan kapatmıştı. İki tane sokak köpeği arabaya doğru havlayınca korkuyla kolumu camdan çektim. Dar sokağı geçince tahminlerime uymayan bir şekilde dere kenarına ulaşmıştık. Şaşkın bir şekilde yüzüme bakarken gözlerini çoktan sildiğini gördüm. Arabadan inip suya yaklaşarak kollarımı açtım. “İçimizdeki özlemlerin, kırgınlıkların ve hatta sevgilerin akıp gitmesine izin verelim mi?” derken elimi tutup kollarını açmıştı.

Saçlarımız sırlıslık olana kadar sessiz çığlıklar atmıştık. Yağmurun hızlanması gözyaşlarımızdan utanmamıza engel olmuştu. Düşünmeden çıktığımız bu yolda tamda ihtiyacım olan şey buymuş diyerek ona minnet etmiştim.

Öykü Karaderili

Yolun Askılığı

Bir saati aşkın süredir yoldaydı ama karnındaki sesler sanki saatlerdir aynı asfaltta gidiyormuş gibi hissettiriyordu. Açlık olduğundan emin değildi, bir hışımla evi terk etmenin verdiği rahatsız edici his, hırçınlığını midesine yansıtıyor ya da mutfağa gitmek onun için yorucu bir hal almaya başladığında edindiği konserve yeme alışkanlığı amacına ulaşarak onu zehirlemişti. Sahi ne zamandan beri mutfağından taze yemek kokuları gelmiyordu? Bu soruyla irkilip direksiyondaki parmaklarını biraz daha sıktı. Evinin dağınıklığı gözünün önüne gelmişti, özellikle de hiç çıkmadığı odasının. Yanı başında duran işlevsiz ahşap sandalye, temizliğinden bihaber olduğu yığın halindeki kıyafetler, birbirine girmiş kablolar ve yatağın yanında duran eski tekstil fabrikasının önünde bulunduğu odanın küçüklüğüne tezat üzerinde sadece bir tane ceketin asılı olduğu ayaklı askılık... Her şeyden çok yer kaplıyor ve oda içerisindeki hareketini kısıtlıyordu. Önceleri bu dağınıklığın üstünden askıdan destek alarak geçiyordu, bir iki kıyafete takılmayı sorun etmeyecek kadar umursamazdı. Sonraları bu takılma canını sıkmaya başladı ama hiçbir şeyi de atmadı, böylece askılık ile yatak arasında kendine bir düzen kurdu. Her geçen gün askılık yüzünden odaya gömülüyordu, en son konserve yemekle kendini iyice odaya hapsetmişti; bugüne kadar...

Onu dürtten yemeklerin tadının aynı gelmesi miydi yoksa bu küçük yaşam alanında boğulmaya başlaması mıydı? İçten içe askılığa karşı bir öfke beslemeye başlamıştı. Ani bir kararla askılığın ayaklarını söküp masanın üzerindeki ıvır zıvırın arasından zorla bulunduğu araba anahtarıyla evden ayrılmıştı. Bir planı yoktu, sadece ondan kurtulmak istemişti. Bu hurda yığını yüzünden kaybettiği özgürlüğüne kavuşabileceğine inanıyordu. Arabanın arka koltuğunda birbirine çarpan demir sesleri ilk başta kulaklarını tırmalıyor, yolcuğu çekilmez hale getiriyordu. Yolun başındayken onu bir köşeye fırlatabilirdi ama yapmadı. Bilmediği ıssız yollara saparak onu olabildiğince uzak bir yere atmak istiyordu, bir daha bulmamak üzere.

Ceketinin ceplerini sigara bulmak adına yokladı. Bir tane kırık daldan başka bir şey eline geçmedi. Bu duruma daha da canı sıkılmıştı ama tek tük arabanın geçtiği bu ıssız yolda elindekine katlanmayı seçti. Çatlak dudaklarına götürüp yan koltuğa fırlatılmış çakmakla yaktı, gözüne o sırada parmakları ilişmişti. Tırnaklarının kenarlarındaki etler yenmekten yara içindeydi. Zamanında birinin bunu yapmamasını söylediğini hatırlıyordu kim olduğunu bilmeden. Zihni bulanıklaşalı çok olmuştu; yaktığı sigaranın dumanı kadar uçucuydu hepsi. Gözünün önüne getirmeye çalıştı ama arka koltukta hala birbirine çarpan paslı demirin tiz sesi düşünmesini engelliyordu. Bir ara bir kedinin miyavladığını duydu ama bu da anıları arasına karıştı.

Parmaklarını incelemeyi bırakıp yola döndüğünde artık kendinden başka aracın olmadığını fark etti. Yolda bir iki tane de olsa görmek onu güvende hissettiriyordu, şimdi hepsi yolunu bulmuştu. Kendisi hariç... Geçtiği yollarda kurumuş çalılıktan başka bir şey yoktu. Neredeydi şu an, daha ne kadar gidebilirdi? Bu sorularına uygun bir cevap bulamamıştı. Gösterge sinyal verene kadar sürmeyi düşünüyordu ama yolun dönüşünü de hesaba katması gerektiğini fark etti, tabii gerçekten dönmek istiyorsa. Arabayı sağa çekip sonuna gelen ve dudaklarını yakmak üzere olan sigarayı aralık pencereden aşağı attı. Parmaklarıyla hala direksiyonu sıkıyordu. Bakışlarını tozlu botlarından çekip dışarıya baktığında gün ağarmaya başlamıştı, işini çabuk halletmeliydi. Tanrının unuttuğu bu yerden elbet biri geçecekti, umduğu da bu olabilirdi. Yol boyunca yalnızlığı arzularken şu an birilerinin çıkıp gelmesini bekliyordu. Ayaklarını sürüyerek dışarı çıktı. Titreyen eliyle arka kapıyı açtı ve hurda yığını çıkardı. Yeniden birleştirmesi gerekiyordu. Sanki kolları askılığı taşımak istemiyor her adımında daha da ağırlaşıyordu. Bir an için arabaya dönmeyi düşündü ama vazgeçip sürüklemeye karar verdi, sürtünen parçalardan çıkan toz etrafını sarmıştı. Arazide biraz daha ilerledikten sonra parçaları yere bırakıp tozdan yaşaran gözlerini oynarcasına kaşdı, bıraktığında gözünün önünde siyah noktalar dolanıyordu. İşte şimdi arabadan iyice uzaklaşmıştı, artık amacını gerçekleştirebilirdi. Önce ayaklarını yerlerine taktı sonra da üst parçayı ve en sonunda da ceketini askısıyla yerine astı. O anda ceketin ceplerini kontrol isteği uyandı içinde, uzun süredir bakmamıştı. Elleri serin havanın getirdiği korkuyla hala titriyordu.

Hakim olmaya çalıştığı parmaklarını ceketin içine sokup cebini yokladı, o anda kulağına dolan hışırtıyla çoktan nefesini tutmuştu. İçinden çıkarırken gözlerini kapatmış, korkunun gözlerini açması için kulağına fısıldadıklarını dinliyordu. Yumduğu gözlerini yavaşça açtı. Bir fotoğraf... Fazlasıyla yıpranmıştı, üzerinde ise bir kadın ve kedi. Kadın büyük gözleriyle ne kadar üzgün olduğunu belli ederken kedi bir o kadar sinirli bakıyordu. Tanıyordu onları ama onlara ait anılarını odanın hiç uğramadığı bir köşesinde bırakalı çok olmuştu. Daha fazla bakmaya dayanamayarak ceketin cebine geri koydu. Artık askılıktan kurtulmak istemiyordu.

Böylece rüzgarın dingin adımlarla ilerlediği yolu bir kez daha kontrol ederek askıdaki ceketin içine girdi. Önce kollarını geçirdi, askıdan çıkmamasına dikkat ediyordu, sonra önünü düzeltip düğmelerini ilikledi. Yanlış iliklemişti, bir düğme boşta kaldı

Yolun Sonu Başlangıç

Aslınur Kalkan

Hissediyorum.

Gitmeye hazır bedenimi mi yoksa haddinden fazla kalmanın mahcubiyetini yaşayan ruhumu mu, bilmiyorum.

Ama hissediyorum, yolculuk birazdan başlayacak.

Eviden ayrılmak istemeyen herkesin yaşadığı hüznün, birazdan bedenimi saracak. Ben ise ilerlemeye devam edeceğim. Herkes çıktı bu yolculuğa, sakın ol. Gideceğim yerde beni sabırsızlıkla bekleyenler var. Bedenimi ele geçiren tek duygu sadece hüznün değil artık, korkuyorum da. Çünkü bu yolculuk, unutmak için çıkacağım bir yolculuk olacak. İlk yolculuğun asıl amacı unutmak... İnsanın unutmaktan korkmasının tek sebebi, tekrar hatırlayamama ihtimalidir. Ve benim ikinci yolculuğum, hatırlamaya çalışmakla geçecek. Ben unutmaktan değil hatırlayamamaktan korkuyorum. İlk yolculuktan değil, ikincisinden korkuyorum.

Bu iki yolculuk arasında vakit yok, dinlenme yok. Biri bittiği an diğeri başlar. İkinci yolculuk, birincinin aynı yol üzerinde devamıdır.

Yol denince herkesin kafasında uzun bir düzlük canlanır halbuki bu yol farklı. Bu yol, sadece olduğumuz yerden bakınca uzar ve ileri gider. Gerçekte ise bize bir yuvarlak çizdirir. Ben bu yuvarlağın başındayım. Bu yuvarlakların büyüklüğü farklıdır ama hepimiz başladığımız yere geri döneriz. Tıpkı yaşam ve ölümün aynı noktada buluşması gibi. Tıpkı yuvarlak olan dünyaya gelişimiz ve bu dünyadan gidişimiz gibi. Tıpkı yaşamaya çalıştığımız hayatta yuvarlanıp gitmemiz gibi. Yuvarlağımız kadar yaşarız ya da yuvarlandığımız kadar...

Öyle ya, belki de yuvarlağın büyüklüğünün hiçbir önemi yoktur. Nasılsa aynı yere varacağız. Belki de odaklanmamız gereken tek şey, nasıl yuvarlandığımızdır. Bir yuvarlağa, yuvarlanmaya gidiyorum.

Yolculuk başladı. Tüm gücümle ilerliyorum. Oraya varmamı bekleyenlerin tezahüratları kulaklarımda. Beni bir ömür seveceklerin kucağına bırakılmaya hazırım.

Ufacık yerden sızan ışığı gördüm bile. Başlıyoruz. Her şey bitince de böyle bir ışık göreceğim miyim?

Doğmak böyle bir şey. Her şeyi unuttuğun yolculukta, tutması için bırakıldığın iki elin sahibine güvenmek... Seni sevmesi için, sana bakması için, en önemlisi de sana hatırlatması için... Kendimi son gayret itekleyip kafamı çıkarmadan önce ettiğim son duam bu: Hatırlamakla geçecek olan ömrümü, ikinci yolculuğumu, hatırlanmaya değer kılanlarla geçireyim. Beni bu yola çıkarmanın yolunda ilerlerken yolun başında beni bekleyenle el ele yürüyeyim.

fotoğ-RAF

Süveyda Güleç

fotoğ-RAF

Bir Başına

Ali Aytar

Aslında çiçekleri seviyordu. Lakin ev ahalisi Günzira gibi düşünmüyordu. Mesela küçük saksılardaki çiçekleri daha büyük saksılara aktarırken ki dökülen küçücük toprak tanelerine dahi tahammülleri yoktu. Kitapları da seviyordu. Gerçi kitap sevmeyen insan olmuyordu zaten. Kitaplara çok fazla dokunduğundan, bazen evin içerisinde ona farklı bir gözle bakabiliyorlardı. Hayatı yer yer sağanak yağışlara maruz kalıyordu. Tanımı kişiye, zamana ve mekana göre farklılık gösterebilen hayat kavramı onun literatüründe de cüretkar bir tavır almıştı. Kimilerine göre çok aksi birisiydi.

Uyumsuzluğu ona uyum katıyordu. Herkes gibi olmamak onun nazarında müthiş bir eylemdi.

Belediyelerin oy kaygısı ile sadece günün belirli saatlerinde olmak kaydıyla, zoraki toplu taşıma seferi koyduğu kuş uçmaz kervan geçmez semtlerin genellikle mezarlık ile son bulan durakları gibiydi. Hani şu soğuğuna dayanılmaz, rüzgarı bitmez ve panosundaki camı kırılmış yıkık dökük duraklar. Bir beldenin genellikle kabristanları en ücra yerlerdedir. Takdir edersiniz ki toplu taşıma seferlerinde son duraklar genelde buralarda kurulur. Tıpkı hayat denilen mefhum gibi. Yüreğinde batan güneş sayısı bir hayli fazla idi. Bu tabir pek hoş olmasa da görmüş geçirmişliğin ve yaşanmışlığın nişanesi olmaya hak kazanmış nadir tanımlardanandı. Tanpınar, yalnızlığı hissesine düşeli epey zaman olmuştu. Ahalinin söylediklerini buruşturup bir tarafa attı. Dışarı çıkıp biraz kendiyile vakit geçirecekti. Birisini yürekten çağırır nitelikte beklemeyeli epey zaman olmuştu. Aceleyle evden çıktı. Sokağın başına daha yeni gelmişti ki sol ayakkabısının bağcıklarını her zaman ki gibi sıkıca bağlamayı beceremediğini fark etti. Aslında belki de sıkıca bağlamak istemiyordu. Şu hayatta her şeyi sıkıca bağlamıştı da ne oldu? Bazı zamanlar ayakkabılarını dahi bırakarak alabildiğine koşmak istiyordu. O kadar koşmalıydı ki her gece yatarken merhem sürüp oluşabilecek çatlakları engellemeye çalıştığı ayaklarının altı dahi kan ve ter içerisinde kalmalıydı.

Kafenin sokağına girerken hafiften yağmur yağmaya başlamıştı. Aceleci adımlarını daha da hızlandırmak durumunda kaldı. Neyse ki kafenin önüne gelmişti. Tabii bu aceleci adımların bir bedeli olmalıydı. Ayakkabılarının önleri çamurlanmıştı. Meşhur çocukluk hareketini yapıp, ayakkabılarının önünü sırasıyla pantolonunun paçalarının arkasına sürtme isteği bir an aklından geçtiyse de kafeden içeriye bakınca içerinin bir hayli kalabalık olduğunu gördü. Tabi ki normal şartlarda bu hareketi yapacak bir karaktere sahip değildi. Çocuklukta dahi yapanları şaşkın gözlerle seyrederdi. Bir ıslak mendil bütün sorunu çözebilirdi. Fakat bunu tercih etmedi. İçinde hiçbir şey kalmasını istemiyordu. Çocuklukta bu hareketi yapmadığı ya da yapamadığı için işte bugün yapacaktı.

Evet evet hem de şu an yapacaktı. Kalabalığa dönüp, ayakkabılarının önünü sırasıyla pantolonunun paçalarının arkasına sürtmeye başladı. Çok saçma gelebilir fakat içinde bir başarı öyküsüyle karşılaşmış gibi gururlandı. Etrafta bulunan kalabalığa sebepsizce edalı bir bakış attı. "Evet hadi durmayın beni ayıplayın, iğrenç hareketi bu yaşta neden yaptığımı sorgulayın ve benim utanmaz olduğumu söyleyin." dedi. Fakat hiçbir ses çıkmamıştı. Zaten ayakkabılarının önleri de tertemiz olmuştu. Artık içeri girebilirdi.

Kafeye girdiğinde köşede gözüne ilişen ilk boş masaya oturdu. Karşıdan göz göze geldiği garson yaklaşırken, "Bir çay alabilir miyim?" diye seslenmek içinden geldiyse de çayla pek arası olmadığından bu eylemden vazgeçti. "Ne alırdınız?" diye sordu garson. Hiç tereddüt etmeden "Sade ve soğuk filtre kahve size zahmet." dedi. Oldu olası anlamsız bir şekilde bu sipariş işlerinde yüreğinde hafif bir heyecan hissederdi. Belki de herkes bu heyecanı hissederdi de dillendiremezdi.

Kahvesi gelmiş, ilk yudumunu da almıştı. Kendisiyle baş başa kalması gerektiğini geçen gece anlamıştı. Aynaya bakıp kendine, "Acil görüşmemiz gerekiyor." diye seslendiğini ev ahalisi dahi duymuştu. Şimdi bir başınaydı. Kendince bir varoluş sancısı etrafını kuşatmıştı. Bir yudum kahve, keder ve uyumsuzluk geçti masanın üzerinden. Peşi sıra aksilik, inat ve uyum onları takip etti. Kahvesi bitmişti. Günzira, çantasından çıkardığı deftere birkaç cümle de olsa bir şeyler yazmak istedi. Lakin şu içerisinde bulunduğu ruh haliyle bu mümkün değildi. Hesabı isteyip, ödedikten sonra çıktı. Daha iki sokak öteye gitmemişti ki delice bir yağmur bastırdı. Kısa bir koşuşturmaca sonrası yıkılmaya yüz tutmuş saçak altına sığınabilmişti. Üstelik ayakları da ıslanmıştı. Bu yağmur duracakmışa benzemiyordu. Bir müddet daha bu saçak altında beklemek durumundaydı. Evet, yine gelmişti. Ara ara anlamsız bir panik atak durumu kapısını çalıyordu. Nefes alamıyor gibiydi. Avuçları terlemeye başlamıştı. Bedenini saran titreme, ayak bileklerinde dahi kusursuz bir korku bırakıyordu. Eski ve usulsüz yalnızlıklar durağına bir durak daha eklemişti. Dalgındı. Rahvan atların gittiği yönü de kimse görmemişti zaten. Parmak uçlarının tedirginliği vardı yüreğinde. Hayat denilen ihtiraslar çukurunda çakılıp kalmıştı. Takati yoktu. Şayet adım atabilseydi, her adımı hükümsüz birer firar manifestosu olacaktı.

Yağmur artık bayağı azalmış fakat her yer küçük küçük göletlere dönüşmüştü. Yine de gitmeliydi. Eve doğru yola çıktı. Aksilik bu ya yolun karşısına geçerken su birikintisine düştü. Artık ayaklarının, parmak uçlarından topuklarına kadar tamamen ıslandığını hissediyordu. Eve girer girmez odasına yöneldi. Teni ile ıslak çoraplarını birbirinden hemen ayırmıştı. Çalışma masasının üzerindeki fotoğrafa bir derinlik ve duraksama ile baktı. Her daim odaya girince bir esenlik rüyası da onunla beraber yol alırdı. Dalgınlığı ellerine kadar tesir edebiliyordu. Herkes gibi Günzira'nın da yıkılan kaleleri, ihtiraslı sözleri ve derinlik bildiren farkına varmadığı yok oluşları vardı. Yağmur, onu epey yormuştu. Odasındaki yatağına sessizce uzandı. Biraz sonra göz kapakları yorgunluğa meydan okumayı bıraktı. Ağzında bir şeyler geveliyordu. Anlam bütünlüğü bozulmuş cümleler, kelimelerine alt devre muamelesi yapıyordu. Bir ara sayıklamaları kısa süreliğine kesildi. Çatlamış dudaklarının arasından "Üzgünüm!" diye bir ses duyulmuştu sadece.

Şairin, meçhule giden gemisinin müstesna yolcusu idi şimdi ve yolun buradan sonrasında her daim... Omuzlarında yalnızlığın sökükle hırkası, yollara düşmüştü işte. Düşmek adetindedir gönlün, yol dediğin nedir ki? Hakikat heybesinde, katık nev'inden bir kalem ve bir de kâğıt... Dilinde, satırlara devşireceği birkaç tutam cümle...Zamanın uçsuz ve bir o kadar bucaksız deryasında ağır ağır yol alıyordu. Bir kıyıda kıvrıldı dizleri. Kalem döküyordu yüreğindeki satır satır...

Sevgili Dost;

Gözün gördüğü kadarsın yeryüzünde fakat gönül dediğinin haddi hududu yoktur. Bakacaksın gözle değil, gönülle bak ki dünyayı bileyim. Zira gönül gözünle bakmak dediğindir ömre muadil bedel.

Sevgili Dost;

Şimdi gözünü etrafında gezdir ve elini göğsünün soluna götür. Orada bir hane bulacaksın sana hayat veren. Ağzına geleni orada yıkamadan sakın akıtmayasın dil çeşmesinden. Bilirim kırılırsın elin söz bilmezinden. Ve dahi kırıldın ama kırmamaktır muradın zamanın her deminde, bilirim. Bak şimdi soluklandığın ağacın gölgesine ve soluk aldığın evrenin arzına. "Dallar kırılır senin gönlünü taklit için."

Kâğıt ve kalemi heybesine koydu, hafif doğruldu zira yolu uzundu. Derin bir iç çektikten sonra yeniden yola koyuldu. Hasret ateşi vardı yüreğinde, kavuşmak aşını pişiren. Yol hasretti, hasret kavuşmak... Kavuşmak büyüktür kırık yıllık hasretten. Zihninde fırtınalar kasıp kavurma derdinde, yerle yeksan kavramının karşılığı ne ise onu ikram ediyordu ziyarete gelenlere. Mazi penceresinin önüne geldi. Etrafı şöyle bir seyre daldı. Çok severdi pencereleri. Çiçekleri vardı koklamaya kıyamadığı. İnsanlara uzatırdı o canım saksıları. O insanlara penceresindeki nadideleri verirdi. Çiçeği kalmadı bir gün penceresinde. Koklamak ümidiyle gitti insanların penceresine. Koklayamamak gelmemişti aklına. Çiçekti, saksıydı en fazla göreceği. Fakat insan bu, acımazdı ki. Acımazdı fakat acıtırdı. Sen ona çiçek verirdin de o sana çiçek toprağından tuğla yapardı, tuğladan da duvar örerdin. Bir süre yürüdü. Gidiyordu zira. Gelişini bekleyene, o gidiyordu. Hayat işte bu, dedi zaman denizinde. Kimine gidiş olan, gelendir kiminde. Dağlar, denizler ne varsa yol nev'inden olmayan, yol oluverir gelmesini bilene. Giden misin şimdi, yoksa gelen mi ? Yoksa öylece bekleyen mi? Ya gelmeli bu hayatta yahut gitmeli. "Zira beklemek" dedi "Bir yarayı sayıklamaktır." Gün hafiften aşmaya başlamıştı. Yenice boy atmakta olan bir ağaç gövdesi buldu. Heybesini yastık yaptı, ona bağışlanacak bir gün daha olacağı ümidi ile tanrıya dua etti. Dizlerini karnına doğru çekti, müşfik ağacın gövdesinde ona bahşedilecek yeni güne dek huzurla gözlerini kapadı. Gözlerini açtığı anda gün hafiften yüzünü göstermişti. Bir gece önce dua ettiği tanrıya böyle bir lütuftan dolayı şimdiki zamanda teşekkür ediyordu. Ayağa kalktı. Güneşi kucakladı. Heybesini omuzladı. "Oturmak, yola hürmette kusurdur." dedi. "Yol varsa şayet yolcu da muhakkak..."Gitti, geleceği yere kadar, öylece gitti.

Edebiyat Kültür Sanat
raf

www.rafdergi.com

iletisim@rafdergi.com

raf.dergi

raf.dergi

